

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*SPORZĄDZONA NA POTRZEBY UCHWALENIA MIEJSCOWEGO
PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA TERENÓW
MIASTA ORZESZE OBJĘTYMI UCHWAŁAMI:*

- NR XIX/203/12 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 23
LUTEGO 2012 R. W SPRAWIE SPORZĄDZENIA ZMIAN W
OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANACH
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA
ORZESZE ORAZ*
- NR XXV/275/12 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 30
SIERPNI 2012 R. W SPRAWIE SPORZĄDZENIA ZMIAN W
OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANACH
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA
ORZESZE.*

*EGZEMPLARZ PRZYGOTOWANY W CELU WYŁOŻENIA
DO PUBLICZNEGO WGLĄDU*

*OPRACOWANIE
KATARZYNA SZLAFKA, ŁUKASZ MARCINIAK, 2013*

Spis treści

1	WSTĘP	7
1.1	ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	7
1.2	KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PLANU	7
	- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego.....	7
	- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.....	8
	- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	8
	- wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych.....	8
	- ustalenia szczegółowe dla obszaru objętego planem	8
	- ustalenia dotyczące granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, w tym terenów górniczych, a także narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych	8
	- szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych planem miejscowym.....	9
	- zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	9
	- sposoby i terminy tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów	9
	- ustalenia końcowe	9
1.3	GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	9
1.4	POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	10
1.4.1	Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	10
1.4.2	Wybór materiałów merytorycznych wykorzystanych przy przygotowaniu prognozy	11
1.5	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	11
1.6	PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA.....	12
1.7	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	12
2	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	13
2.1	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA	13
2.2	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STANU ORAZ FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA W ORZESZU 13	
2.2.1	Położenie.....	13
2.2.2	Budowa geologiczna	14
2.2.3	Ukształtowanie powierzchni	16
2.2.4	Powietrze	17

2.2.5	<i>Wody powierzchniowe</i>	20
2.2.6	<i>Wody podziemne</i>	23
2.2.7	<i>Walory krajobrazowe</i>	25
2.2.8	<i>Gleby</i>	26
2.2.9	<i>Szata roślinna i zwierzęta</i>	27
2.2.10	<i>Klimat</i>	29
2.2.11	<i>Hałas</i>	30
2.2.12	<i>Pola elektromagnetyczne</i>	32
2.2.13	<i>. Odpady</i>	34
2.3	FORMY OCHRONY PRZYRODY	35
2.4	POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	37
2.4.1	<i>Określenie potencjalnych zmian w przypadku braku realizacji ustaleń planu</i>	37
2.4.1.1	<i>Zmiany wprowadzone projektowanym dokumentem</i>	37
2.4.1.2	<i>Potencjalne zmiany w przypadku nieuchwalenia dokumentu</i>	39
2.4.1.3	<i>Potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji ustaleń dokumentu pomimo jego uchwalenia</i>	40
2.4.2	<i>Analiza i ocena potencjalnych zmian w przypadku braku realizacji ustaleń dokumentu</i> 41	
3	STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	42
3.1	WYZNACZENIE OBSZARÓW ODDZIAŁYWANIA	42
3.2	OPIS PROPONOWANEGO ZAGOSPODAROWANIA WYZNACZONYCH OBSZARÓW	45
3.3	PODSUMOWANIE	46
4	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004R. O OCHRONIE PRZYRODY.	47
5	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	48
5.1	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I WSPÓLNOTOWYM	48
5.2	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU KRAJOWYM.....	48
5.3	ANALIZA I OCENA	49
6	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM NA TE ELEMENTY.....	50

6.1	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	50
6.2	OBSZARY PODLEGAJĄCE ANALIZIE	51
6.2.1	<i>Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta</i>	52
6.2.2	<i>Ludzie</i>	53
6.2.3	<i>Woda</i>	54
6.2.4	<i>Powietrze</i>	54
6.2.5	<i>Powierzchnia ziemi</i>	55
6.2.6	<i>Krajobraz</i>	55
6.2.7	<i>Klimat</i>	55
6.2.8	<i>Zasoby naturalne</i>	56
6.2.9	<i>Zabytki</i>	57
6.2.10	<i>Dobra materialne</i>	57
6.3	PODSUMOWANIE I OCENA	58
7	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	60
8	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY.....	62
8.1	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	62
9	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	63
9.1	KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW OBJĘTYCH ZMIANĄ:.....	64
9.2	NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE WYNIKAJĄCE Z PROGNOZY.....	65
9.3	PODSUMOWANIE	66

1 WSTĘP

1.1 ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Przygotowywany dokument jest projektem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Orzeszu. Na potrzeby obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Orzesze sporządzono wymagane ustawą dokumenty, w tym związane z oceną oddziaływania na środowisko. Podstawowe opracowanie ekofizjograficzne gminy Orzesze rzeczowo i całościowo ujmuje zagadnienia przyrodnicze w granicach administracyjnych gminy.

Przy sporządzaniu zmiany planu miejscowego dokumentami powiązаныmi były:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Orzesze. Uchwała Rady Miejskiej w Orzeszu.

Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Orzesze sporządzone na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Orzesze, listopad 2004 r.

Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (Uchwała Nr III/56/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 września 2010 r.)

Powiązanie projektu planu z obowiązującym studium wynika z Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Powiązanie projektu planu z opracowaniem ekofizjograficznym oraz zmianą planu zagospodarowania przestrzennego jest pośrednie przez Studium i wynika z przepisów w/w ustawy.

1.2 KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PLANU

Projektowany dokument zawiera:

- *ZASADY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŁADU PRZESTRZENNEGO*

W paragrafie ustalono zasady i warunki sytuowania tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń.

- *ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO*

W tej części uchwały wyszczególniono sposoby ochrony przyrody i ograniczeń w zagospodarowaniu terenu ze względu na formy ochrony przyrody, zasobów (zbiornik wód podziemnych). Wskazano również na potrzebę zachowania odpowiednich poziomów hałasu wynikających z obowiązującego prawa.

- *ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ*

Wskazano obiekty wpisane do ewidencji zabytków znajdujące się na analizowanym obszarze. Ustalono strefy ochrony zabytkowych założeń urbanistycznych i wskazano odpowiednią procedurę w przypadku odkrycia zabytków lub obiektów archeologicznych podczas prac archeologicznych lub pracy przy zabytkach wpisanych do rejestru.

- *WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB KSZTAŁTOWANIA PRZESTRZENI PUBLICZNYCH*

Wskazano obszary, które będą stanowić obszary przestrzeni publicznych oraz ustalono zasady kształtowania przestrzeni publicznych.

- *USTALENIA SZCZEGÓŁOWE DLA OBSZARU OBJĘTEGO PLANEM*

W tym dziale dla terenów, wskazanych na załączniku graficznym, ustalono szczegółowo sposób zagospodarowania poszczególnych terenów wobec zapotrzebowania w zakresie, jaki wynika z ustawy i stosownego rozporządzenia.

- *USTALENIA DOTYCZĄCE GRANIC I SPOSOBÓW ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW LUB OBIEKTÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE, USTALONYCH NA PODSTAWIE ODRĘBNYCH PRZEPISÓW, W TYM TERENÓW GÓRNICZYCH, A TAKŻE NARAŻONYCH NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI ORAZ ZAGROŻONYCH OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH*

Rozdział rozwiązuje szczegółowo sposób zagospodarowania w obszarach objętych ochroną lub ograniczeniami. W odniesieniu do obszarów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, przed prowadzeniem prac budowlanych nakazuje się ustalić

geotechniczne warunki posadowienia budynków poprzez badania geotechniczne zgodnie z obowiązującymi przepisami.

- *SZCZEGÓŁOWE ZASADY I WARUNKI SCALANIA I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI OBJĘTYCH PLANEM MIEJSCOWYM*

W uchwale określono szczegółowe ustalenia dotyczące procesu scalania i podziału nieruchomości opisanego w ustawie o gospodarce nieruchomościami.

- *ZASADY MODERNIZACJI, ROZBUDOWY I BUDOWY SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ*

W rozdziale określono sposób i warunki, na jaki ma być wykonana infrastruktura techniczna w zakresie dróg, wodociągów, kanalizacji, sieci elektroenergetycznych i gazowych oraz telekomunikacyjnych. Rozdział ustala zasady przyłączenia nieruchomości do w/w sieci oraz w przypadku, gdy jest to możliwe, warunki, jakie trzeba spełnić, gdy przyłączenie do sieci nie jest możliwe.

- *SPOSOBY I TERMINY TYMCZASOWEGO ZAGOSPODAROWANIA, URZĄDZANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW*

W uchwale dopuszczono dotychczasowy sposób zagospodarowania terenu do czasu realizacji ustaleń planu. Dopuszczono również możliwość składowania materiałów budowlanych na czas prowadzenia prac budowlanych. Wyznaczono również obszar, na którym dopuszcza się lokalizację tymczasowych obiektów na cele sportu i kultury.

- *USTALENIA KOŃCOWE*

Rozdział zawiera pozostałe ustalenia, które są regulowane uchwałą, czyli ustala się stawki procentowe służące naliczaniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

1.3 GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Przed przystąpieniem do sporządzenia projektu zmiany planu miejscowego dokonano ocenę i analizę zasadności przystąpienia do sporządzenia planu, przygotowano materiały geodezyjne oraz ustalono zakres prac planistycznych.

Podstawowym celem przygotowania zmiany planu jest aktualizacja ustaleń planów na podstawie złożonych wniosków. W wyniku przeprowadzonej oceny ustalono, że

zagospodarowanie jest zgodne z obowiązującym na tym obszarze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta Orzesze.

1.4 POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI

1.4.1 AKTY PRAWNE UWZGLĘDNIONE W OPRACOWANIU

Przy sporządzaniu prognozy uwzględnione zostały następujące akty prawne aktualne w dniu sporządzenia:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późniejszymi zmianami;
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, Dz. U. z dnia 7 listopada 2008 r. tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235;
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późniejszymi zmianami;
4. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.;
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397 z późn. zm.;
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów, Dz. U. z 2003r., Nr 192, poz. 1883;
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, Dz. U. z 2013r., poz. 1479;
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 112;
9. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 z późn. zm.;
10. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, tj. Dz. U. z 2013r. Nr 21 z późn. zm.;
11. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, tj. Dz.U. z 2013, poz. 1399 z późn. zm.;
12. Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1205 z późn. zm.;

13. Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2003r., Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.;
14. Ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach, tj. Dz. U. z 2014r. poz. 1153 z późn. zm.;
15. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie przyjęcia dokumentu "Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016" M.P. 2009 nr 34 poz. 501.

Ponadto uwzględnione zostały warunki określone w pismach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo nr WOOŚ.411.221.2012.RK1 z dnia 4 stycznia 2013r.), oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach (pismo nr 17/NS/ZNS.522-57/1188/2012 z dnia 18 grudnia 2012r.), w których uzgodniono zakres i stopień szczegółowości niniejszej prognozy.

1.4.2 WYBÓR MATERIAŁÓW MERYTORYCZNYCH WYKORZYSTANYCH PRZY PRZYGOTOWANIU PROGNOZY

Mapa geomorfologiczna Polski, skala 1:500 000, IGiPZ, Warszawa;

Mapa geologiczna Polski, skala 1:200 000 Wyd. Geologiczne, Warszawa 1975r.;

Mapa topograficzna, skala 1:10 000;

Mapa hydrograficzna, skala 1:50 000;

Mapa sozologiczna skala 1:50 000;

Mapy ewidencyjne gruntów z informacją glebowo - rolniczą, skala 1:5 000;

Podstawowe opracowanie Ekofizjograficzne miasta Orzesze,

Zasoby informacji przestrzennej,

Centralny rejestr form ochrony przyrody.

1.5 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu przygotowania prognozy dokonano analizy dostępnych materiałów o stanie środowiska w gminie Orzesze. Na podstawie wspomnianej analizy oceniono stan środowiska naturalnego na obszarze projektowanego planu i posługując się analogią określono wpływ projektowanego sposobu zagospodarowania na środowisko. Analiza

stanu środowiska oraz prognoza wpływu projektowanego sposobu zagospodarowania została przedstawiona w sposób opisowy.

1.6 PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień projektowanego planu powinny być monitorowane i analizowane cyklicznie co dwa lata z wykorzystaniem materiałów zebranych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Analiza powinna odnosić się w szczególności do jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywania standardów jakości środowiska określonych przepisami i poziomów docelowych i długoterminowych oraz zmiany jakości elementów przyrodniczych i przyczyny tych zmian. Wyniki prowadzonego monitoringu powinny być prezentowane cyklicznie w raportach o stanie środowiska i wydawane w formie ogólnodostępnej publikacji. W ramach analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu monitoringiem będą objęte informacje odnośnie: jakości powietrza (badanie należy przeprowadzić raz na 2 lata), jakości wód śródlądowych powierzchniowych i podziemnych (badanie należy przeprowadzić raz na 2 lata), jakość gleby i ziemi w tym obserwacje stanu i powierzchni biologicznie czynnej (badanie należy przeprowadzić raz na pięć lat), hałasu (badanie należy przeprowadzić raz na 2 lata), promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych, stan zasobów środowiska, w tym lasów (badanie należy przeprowadzić raz na 5 lat), rodzajów i ilości substancji i energii wprowadzanych do środowiska oraz wytwarzania i gospodarowania odpadami.

1.7 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Obszar planu znajduje się w znacznej odległości od granic państw jak również nie są przewidziane żadne inwestycje, których wpływ wykraczałby poza granice obszaru Polski. Dlatego przyjmuje się, że nie należy się spodziewać jakiegokolwiek transgranicznego oddziaływania na środowisko powstałego w wyniku wdrożenia zapisów planu w życie.

2 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

Stan zasobów środowiska został omówiony w podstawowym opracowaniu ekofizjograficznym dla miasta Orzesze. Opracowanie wykonane zostało na potrzeby zmiany obowiązującego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania miasta Orzesze.

Opracowanie ekofizjograficzne rozpoznaje, charakteryzuje i ocenia stan oraz sposób funkcjonowania środowiska, ocenia zmiany zachodzące w środowisku, wskazuje kierunki, możliwości przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie. Ponadto określa przyrodnicze predyspozycje do kształtowania struktur funkcjonalno-przestrzennych, ocenia przydatność środowiska dla różnych rodzajów użytkowania.

2.2 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STANU ORAZ FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA W ORZESZU

2.2.1 POŁOŻENIE

Miasto Orzesze znajduje się w województwie śląskim i stanowi gminę miejską. Położone jest w odległości ok. 30 km na południowy-wschód od Katowic. Orzesze przynależy do powiatu mikołowskiego i graniczy:

- od wschodu z gminami Wiry, Łaziska Górne, Kobiór,
- od południa z miastem Żory oraz gminą Suszec,
- od zachodu z gminą Czerwonka-Leszczyny,
- od północy gmina Mikołów.

Gminę miejską tworzą dzielnice: Orzesze Centrum, Jaśkowice, Zawada oraz sołectwa: Gardawice, Królówka, Woszczyce, Mościska, Zazdrość, Zawieść, Zgoń.

Miasto jest dobrze skomunikowane z większymi miastami w regionie – Żory, Mikołów, Rybnik. Przez Orzesze przebiegają ważne drogi rangi krajowej – droga nr 81 (łącząca Katowice ze Skoczowem), a także wojewódzkiej – drogi nr 925, 926.

Układ komunikacyjny miasta tworzy również linia kolejowa, biegnąca w relacji Katowice-Orzesze-Rybnik/Racibórz, zlokalizowana w północnej części miasta.

2.2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Miasto Orzesze położone jest na południowej części makroregionu Wyżyny Śląskiej - w obrębie mezoregionu Wyżyny Katowickiej, w obrębie mezoregionu Płaskowyż Rybnicki oraz w północnej części makroregionu Kotliny Orawskiej - w obrębie mezoregionu Wysoczyzna Pszczyńska. Starsze podłoże geologiczne miasta zbudowane jest głównie z utworów karbońskich, przykrytych w części południowej utworami miocenu.

Karbon

Utwory karbonu tworzą starsze podłoże geologiczne w podłożu całego terenu. Generalnie przykryte są warstwami utworów trzecio- i czwartorzędowych, a wychodnia na powierzchni występuje jedynie w centralnej części przebiegając szerokim pasem wschód – zachód przez cały omawiany teren.

Stratygraficznie utwory karbonu zostały przyporządkowane do karbonu górnego – westfalu. Przy czym utwory litologicznie wykształcone jako iłowce, mułowce z pokładami węgla kamiennego warstw załęskich i orzeskich (seria mułowcowi) zalegające w podłożu w centralnej i zachodniej części zaliczono do westfalu dolnego i środkowego (Cw 1+2). Natomiast utwory litologicznie wykształcone w postaci zlepieńców piaskowców i mułowców z pokładami węgla warstw łaziskich, budujące podłoże wschodniej części miasta zaliczono do westfalu górnego (Cw 2+3).

W kierunku południowym od wychodni strop utworów karbońskich obniża się i w okolicy dzielnicy Królówka zalega na głębokości od 100 do 200 m n.p.m. Na północ od wychodni strop tych utworów do granicy miasta nieznacznie tylko się obniża.

Utwory karbońskie na terenie Orzesza są przecinane uskokami, szczególnie we wschodniej części.

Trzeciorzęd

Przykrywa skały karbońskie w skrajnie północnej części miasta oraz w części południowej (rejon na południe od dzielnicy Kąty). Na powierzchni terenu pojawia się tylko w dwóch miejscach na omawianym terenie – przy granicy miasta na wschodzie (Ns) i zachodzie (Nb) na wysokości dzielnicy Kąty.

Trzeciorzęd reprezentowany jest przez dwa ogniwa stratygraficzne miocenu – starsze, Baden (Nb) zalegające w części południowej miasta i litologicznie wykształcone jako ropy piaszczyste i margliste, piaski, żwiry i łupki ilaste z gipsem i anhydrytem oraz sole kamienne warstw skawińskich, wielickich i grabowieckich, oraz młodsze, sarmat (Ns) występujące w granicach Orzesza tylko na małym obszarze przy zachodniej granicy, na północ od drogi wojewódzkiej nr 925 i litologicznie wykształcone jako ropy i piaski z syderytami, miejscami jako węgiel brunatny warstw kędzierzyńskich.

Strop utworów trzeciorzędowych w części południowej Orzesza zalega na rzędnych od 260 do 220 m n.p.m. zapadając w kierunku południowym.

Czwartorzęd

Osady czwartorzędowe w podłożu omawianego obszaru zalegają zwartą pokrywą na całym terenie, za wyjątkiem pasa w centralnej części, gdzie wychodnie tworzą wychodnie karbonu.

Na terenie miasta Orzesza czwartorzęd jest reprezentowany przez plejstoceny osady wodnolodowcowe oraz holoceny osady rzeczne.

Plejstoceny osady wodnolodowcowe generalnie wykształcone są w postaci piasków i żwirów wodnolodowcowych (tg^S1), na których jedynie lokalnie w postaci płatów zalegają eluwia glin zwałowych (ze) lub lessów (ls).

Osady holocenu reprezentowane są jedynie przez osady rzeczne, litologicznie wykształcone w postaci mułków i piasków. Utwory te występują jedynie w obrębie współczesnych dolin rzecznych.

Obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Na terenie miasta zidentyfikowano obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi, występuje obszar osuwiska na górze św. Wawrzyńca wraz z 20-metrową strefą buforową oraz obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

2.2.3 UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI

Obszar Orzesza pod względem fizyczno-geograficznym znajduje się w makroregionie Wyżyny Śląskiej, w obrębie dwóch prowincji: Wyżyny Małopolskiej oraz Karpat i Podkarpacia. Środkową i południową część miasta obejmuje mezoregion Wysoczyzna Pszczyńska, a pozostały obszar położony jest w obrębie mezoregionu Płaskowyż Rybnicki i mały fragment w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym.

Najwyższe wzniesienie zwane Górą św. Wawrzyńca ma wysokość 357 m n.p.m. Antropogeniczne przekształcenia naturalnego ukształtowania terenu na terenie gminy dotyczą przeważnie miejsc eksploatacji kopalin (piasku, węgla) oraz miejsca składowania odpadów z elektrowni „Łaziska”.

Udokumentowane złoża piasku na terenie gminy zlokalizowane są w rejonie Gardawic. Eksploatacja prowadzona jest systemem odkrywkowym do zwierciadła wody. Aktualnie część terenów jest poddawana rekultywacji w kierunku przyrodniczym, tworząc nowy ciekawy element krajobrazu i stwarzając możliwość późniejszego wykorzystania tych terenów. Natomiast miejsce odkładu żużlu z elektrowni „Łaziska” obejmuje powierzchnię 108 ha i po zakończeniu eksploatacji składowisk będzie stanowiło wyniesienie o wysokości 15 m nad poziom terenu. Obecnie wysypisko jest w części już zrehabilitowane

Innym czynnikiem wpływającym na antropogeniczne przekształcenie terenu jest podziemna i powierzchniowa eksploatacja węgla kamiennego. Na terenie gminy znajdują się dwa obszary górnicze. Pierwszy z nich położony w południowej części należy do kopalni węgla kamiennego „Krupiński”, natomiast drugi znajduje się w północnej części i należy do kopalni węgla „Bolesław Śmiały”.

W związku z eksploatacją węgla w tym rejonie możliwe jest powstawanie niecek i osiadań terenu. Wpływ eksploatacji węgla przez KWK Bolesław Śmiały na terenie miasta jest niewielki i obejmuje swoim zasięgiem jedynie dzielnicę Orzesze. Prognozowane osiadanie terenu od projektowanej eksploatacji do roku 2010 wynosi do 1,0 m i obejmuje tereny przy północno - wschodniej granicy miasta. Głównie obszar lasu oraz nieznaczną część terenów zabudowanych.

Innym rodzajem antropogenicznych przekształceń powierzchni są „dzikie wyrobiska” po eksploatacji pokładów węgla w wychodniach karbonu, w dzielnicy Jaśkowice. W wyniku dzikiej eksploatacji pokładów węgla, których wychodnie

znajdowały się na powierzchni powstały też wyrobiska, które w późniejszym czasie częściowo zasypane zostały odpadami pohutniczymi.

2.2.4 POWIETRZE

Według raportu o „Stanie środowiska w województwie śląskim w 2011r.” opracowanym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach wśród emitowanych zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w powietrzu przeważały: metan (57,5%), tlenek węgla (18,1%) i dwutlenek siarki (13,6%). Najwięcej zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wyemitowały zakłady górnictwa i wydobywania (55,6% emisji ogółem), wprowadzające do atmosfery głównie metan, zakłady wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, parę wodną, gaz, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (25,3%) oraz zakłady przetwórstwa przemysłowego (19,0%). Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja antropogeniczna, na którą składa się emisja z działalności przemysłowej, z sektora bytowego oraz emisja komunikacyjna. Województwo śląskie wprowadziło najwięcej w kraju zanieczyszczeń do atmosfery, a było to: 22% krajowej emisji zanieczyszczeń pyłowych, ok. 20% gazowych, 35% tlenku węgla, ok. 18% emisji dwutlenku siarki oraz 19% dwutlenku węgla i tlenków azotu. Emisja zanieczyszczeń gazowych bez dwutlenku węgla stanowiła 39% emisji krajowej¹.

Od 70 do 90% czasu w roku na terenie województwa śląskiego występują niekorzystne warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)piranuw okresie zimowym jest emisja zanieczyszczeń z indywidualnego ogrzewania budynków, natomiast w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, poza tym emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne związane z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s). Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń dwutlenku azotu jest emisja ze źródeł liniowych (komunikacyjnych).

¹www.katowice.pios.gov.pl Raport o „Stanie środowiska w województwie śląskim w 2011 roku.” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Względnie wysoki poziom stężenia benzenu należy wiązać z niższą niż w minionych latach temperaturą powietrza w sezonie grzewczym i wyższą emisją benzenu ze spalania węgla do celów energetycznych.

Podstawowe przyczyny zmienności przestrzennej i sezonowej stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5} to: niekorzystna struktura emisji lokalnej, związanej z wykorzystaniem paliw kopalnych i biomasy do celów energetycznych, zły stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej oraz zły stan techniczny eksploatowanych pojazdów i maszyn spalających paliwa płynne, a do tego wysoki poziom tła regionalnego związanego z oddziaływaniem pierwotnych i wtórnych źródeł PM_{2,5}.

Dla powiatu mikołowskiego zarejestrowano w 2011 roku 18% spadek pyłu zawieszonego w powietrzu, a także 25% wzrost tlenku węgla i 5% wzrost dwutlenku węgla¹.

Analiza wyników badań monitoringowych pokazuje, że zanieczyszczenia transportowane w atmosferze i wprowadzane wraz z mokrym opadem atmosferycznym na teren województwa śląskiego stanowią znaczące źródło zanieczyszczeń obszarowych oddziałujących negatywnie na środowisko naturalne tego obszaru. Spośród badanych substancji, szczególnie ujemny wpływ, na stan środowiska, mogą mieć kwasotwórcze związki siarki i azotu, związki biogenne i metale ciężkie.

Badania zanieczyszczenia atmosfery są prowadzone przez Wojewódzką Stację Sanitarno - Epidemiologiczną. Obejmują one opady pyłu oraz opady metali ciężkich. Najbliższa stacja pomiarowa dla Orzesza znajduje się w mieście Żory. Badania przeprowadzone w 2012 roku wskazują przekroczenie zawartości pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz PM₁₀ w powietrzu w miesiącach zimowych (styczeń-marzec, październik-grudzień) niemal dwukrotnie. Natomiast benzo(a)piren nawet 13-krotnie, gdzie okres podwyższonego zanieczyszczenia utrzymuje się dłużej (styczeń-maj, wrzesień-grudzień). Zawartość w powietrzu dwutlenku siarki i tlenku azotu była niska przez cały rok 2012. Wyższą zawartość wykazały dwutlenek azotu, który w miesiącach zimowych (styczeń-marzec, październik-grudzień) wykazał przekroczenie 50% normy oraz tlenki azotu, które w tym samym czasie znacząco przekroczyły 100% normy².

² www.stacje.katowice.pios.gov.pl Raport roczny z 2012 roku. Śląski monitoring powietrza.

Według danych zamieszczonych w raporcie o „Zanieczyszczeniu atmosfery w województwie śląskim w latach 2002 - 2003” roczny opad pyłu w Orzeszu na tle pozostałej części powiatu mikołowskiego jest stosunkowo niski (jedynie w gminie Wyry jest niższy). Najwyższy poziom opadu pyłu występuje w śródmieściu, a w sezonie zimowym w dzielnicy Jaśkowice.

Zanieczyszczenie powietrza na terenie Gminy Orzesze spowodowane jest głównie przez następujące czynniki:

- emisję zorganizowaną pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych,
- duże zagęszczenie zabudowy (niska emisja),
- emisję niezorganizowaną,
- sieć dróg,
- emisję transgraniczną (spoza terenu Gminy)³.

Na terenie miasta Orzesza na zanieczyszczenie powietrza największy wpływ ma energetyczne spalanie paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Najbardziej niebezpieczne są przestarzałe instalacje nieposiadające odpowiednich zabezpieczeń z zakresu ochrony środowiska.

Okresowo źródło zanieczyszczeń powietrza może stanowić składowisko odpadów z elektrowni Łaziska, mimo, iż technologia składowania jest prowadzona na mokro. Pod wpływem utrzymującej się przez dłuższy czas pogody cieplej i suchej może występować wtórne pylenie z obszaru składowania odpadów.

Wśród źródeł poza przemysłowych największy udział w emisji ma tzw. niska emisja pochodząca ze spalania paliw w paleniskach domowych w celach grzewczych. Następuje wtedy emisja dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzo(alfa)pirenu i pyłów. Wraz z pyłem uwalniane są do atmosfery metale ciężkie i pierwiastki promieniotwórcze. Szkodliwie wpływa na środowisko również spalanie w przydomowych kotłowniach odpadów z tworzyw sztucznych, co powoduje uwalnianie do środowiska związków chlorowcopochodnych³. Pozytywnym zjawiskiem jest obserwowanie tendencji do likwidacji lokalnych kotłowni węglowych na rzecz paliw ekologicznych, najczęściej gazu ziemnego (w północnej części gminy) i oleju

³ Opracowanie Ekofizjograficzne dla Miasta Orzesze, 2004r.

opałowego. Innym znaczącym źródłem zanieczyszczeń na terenie miasta jest transport samochodowy. Istotna jest również emisja związana z obrotem paliwami płynnymi występująca głównie podczas tankowania i przeładunku paliw. W rejonie miasta Orzesza przeważają wiatry z kierunku zachodniego. W ich wyniku następuje nawiewanie zanieczyszczeń z terenów przyległych, między innymi z okolic elektrowni Rybnik.

2.2.5 WODY POWIERZCHNIOWE

Według raportu o „Stanie środowiska w województwie śląskim w 2011r.” opracowanym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach do największych presji i wpływów antropogenicznych na środowisko wodne w województwie należą: pobór wód na cele przemysłowe i rolnicze, eksploatacja sieci wodociągowej, odprowadzanie nieoczyszczanych i niedostatecznie oczyszczonych ścieków przemysłowych oraz komunalnych, zanieczyszczenia pochodzące ze stawów rybnych, składowisk odpadów, zanieczyszczenia obszarowe spływające z wodami opadowymi, w tym z obszarów rolniczych oraz niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych.

Istotnym problemem był znaczny udział (51,7%) silnie zasolonych wód dołowych w ściekach wymagających oczyszczania, które powodowały degradację ekosystemu wód powierzchniowych. Ocena wykazała zły stan chemiczny wszystkich badanych jednolitych części wód. O ocenie zdecydował umiarkowany, słaby i zły stan ekologiczny oraz zły stan chemiczny tych wód.

Przez miasto Orzesze przebiega dział wodny I-go rzędu rozdzielający dorzecza Wisły i Odry. Do dorzecza Odry należą tereny położone w północno - zachodniej i południowo - zachodniej części.

Północno - zachodnia część odwadniana jest przez rzekę Bierawkę (bezpośredni dopływ Odry), której największym dopływem w granicach miasta Orzesza jest Potok Jaśkowicki. Oba cieki w granicach miasta na całej swojej długości posiadają zabudowę techniczną. Bierawka w Orzeszu odwadnia dzielnice Zawada i Jaśkowice. Rzeka ta już od początku biegu jest odbiornikiem ścieków różnego pochodzenia, dlatego jej wody są znacznie zanieczyszczone. Południowo - zachodnia część odwadniana jest przez potok Woszczycki z jego licznymi bezimiennymi dopływami. Potok Woszczycki stanowi

lewobrzeżny dopływ rzeki Rudy. Na całej jego długości występują liczne stawy hodowlane. Tereny źródłowe potoku to obszary leśne należące do Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych Rud Wielkich. Potok Woszczycki posiada więc hydrauliczną ze zlewnią Potoku Zgońskiego (brama wodna w dziale I-go rzędu).

Pozostały obszar miasta należy do dorzecza Wisły, której największym dopływem na terenie Orzesza jest rzeka Gostynka z Potokiem Brada i Zgońskim. Poza tym cieki odwadniające ten teren Kanał Północny oraz Kanał Branicki. Gostynka jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Odwadnia środkową część gminy wraz z dzielnicami Gardawice, Zawiść i Zazdrość. Gostynka i jej dopływy posiadają prawie na całej długości zabudowę techniczną. Potok Brada charakteryzuje się występowaniem dość dobrze wykształconej doliny. Natomiast rzeka Gostynka w granicach miasta Orzesze oraz Potoku Zgońskiego posiada szerokie, słabo wykształcone doliny tworzące rozległe tereny podmokłe, z których wody odprowadzane są rowami melioracyjnymi. Korzeniec Północny to właściwie źródłowy fragment rzeki Korzyniec (dopływ Pszczyнки). W granicach miasta przepływa naturalnym korytem odwadniając głównie tereny leśne w południowo - wschodniej części miasta Orzesze. Mimo, iż teren, przez który płynie ma niewielkie deniwelacje dolina Korzeńca jest dobrze wykształcona.

Najbardziej na południe wysunięty fragment miasta Orzesze należy do zlewni Kanału Branickiego, który jest dopływem rzeki Pszczyнки. Na terenie miasta znajduje się niewielki początkowy fragment Kanału Branickiego płynący wśród terenów leśnych w naturalnym korycie. Fragment terenu miasta leżący przy północnej granicy jest odwadniany przez źródłiska rzeki Jasienicy.

Charakterystycznym elementem sieci hydrograficznej miasta jest występowanie licznych zbiorników wodnych wykorzystywanych do hodowli ryb. Większość z nich ma charakter antropogeniczny, z wyjątkiem stawów występujących w Zawiści, Woszczycach i Zgoniu. Powierzchnia sumaryczna stawów hodowlanych wynosi 68,35 ha i przeważająca ich część należy do Skarbu Państwa.

Stan czystości wód powierzchniowych.

W województwie śląskim organem przeprowadzającym badania jakości wód jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

Jakość wód powierzchniowych na terenie Gminy badana jest w dwóch punktach monitoringu jakości wód - na rzece Bierawce i Rudzie. Na pozostałych rzekach jakość

badana jest w punktach zlokalizowanych poza granicami Gminy. Na rzece Gostynce najbliższy punkt znajduje się powyżej ujścia Potoku Tyskiego w 10,0 km, natomiast na rzece Korzenicy w miejscu ujścia do Pszczyнки w 0,5 km.

W 2004 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził badania wód powierzchniowych zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2004-2005. Badania we wszystkich punktach pomiarowych rzeki Gostynki, Rudy oraz Bierawki wykazały wody złej jakości (V klasa)⁴.

Według badań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach przeanalizowanych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta Orzesza w górnym odcinku Gostynka jest odbiornikiem zanieczyszczeń z rejonu Łazisk Górnych, Lędzin i w dolnym biegu z miejscowości Bieruń i Bojszowy. Badania wód Gostynki wykazały, że na całej długości cechowało je nadmierne zanieczyszczenie. Zanieczyszczenie wód spowodowały przede wszystkim: fosfor ogólny, fosforany, BZT5 i zawiesina, których stężenia przekroczyły normy III klasy czystości. Zawiesina osiągnęła w wodach Gostynki uchodzącej do Wisły stężenie 158 mg/l, natomiast związki mineralne (głównie chlorki i substancje rozpuszczone) wielokrotnie przekraczały dopuszczalne stężenia. Wynikać to może z faktu, iż do wód zlewni Gostynki wprowadzane są wody dołowe z kopalń węgla kamiennego. Spowodowało to wprowadzenie przez Gostynkę w 2001 r. do Wisły wód o stężeniu chlorków 7448 mgCl/l i substancji rozpuszczonych 1501 mg/l. Jedynym poważnym źródłem zanieczyszczenia Gostynki jest osadnik popiołów Elektrowni Łaziska zlokalizowany w Gardawicach, z którego odpływają wody infiltracyjne. Prowadzi to do zwiększenia zawartości chlorków, siarczanów, zawiesiny i substancji rozpuszczonych w rzece. Gostynka na terenie gminy jest także odbiornikiem ścieków bytowo-gospodarczych, co ujawnia się podwyższonymi wartościami utlenialności, BZT5, zawiesiny oraz miana Coli typu fekalnego.

Tereny zlewni Korzenicy to głównie obszary rolnicze i leśne. w 2001 roku rzeka ta prowadziła wody III klasy czystości. W zakresie wskaźników fizykochemicznych nie dotrzymała wymagań tej klasy ze względu na przekroczenie dopuszczalnych stężeń cynku.

⁴ E. Glubiak-Witwicka, J. Krawczak-Kajdańska, M. Łatkowska. Wody Powierzchniowe. 2004

Rzeka Bierawka na całej długości prowadzi wody pozaklasowe zarówno pod względem oznaczeń fizykochemicznych jak i pod względem bakteriologicznym. Zgodnie z zapisami w Klasyfikacji stanu ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2010-2012 zamieszczonej na stronie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach stan wód płynących w rzece określona na zły. Przekroczenia dotyczyły związków organicznych i biogennych. Jedynie zawartość związków mineralnych występowała na poziomie I-szej klasy czystości wód.

Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku rzeki Rudy, której jakość badana w 2001 r. nie uległa zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim. Rzeka nadal na całej długości była pozaklasowa ze względu na związki biogenne, od źródeł do zbiornika Rybnik ze względu na BZT5, skażona była również bakteriologicznie⁵.

2.2.6 WODY PODZIEMNE

Zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym miasta Orzesze w profilu hydrogeologicznym miasta wyróżnić można dwa piętra hydrogeologiczne – czwartorzędowe i karbońskie.

Zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną zwykłych wód podziemnych opracowana przez B. Paczyńskiego, wody podziemne należą do dwóch regionów. Południowa część obejmująca wychodnie karbonu do XII Region Śląsko – Krakowski – Subregion Górnośląski (XII2). Południowa część do XIII Region Przedkarpacki – Subregion Rybnicko – Oświęcimski (XIII2). Granica pomiędzy w/w subregionami w granicach miasta Orzesza pokrywa się z granicami UPWP CII.

Na całym obszarze miasta Orzesza występuje piętro wodonośne czwartorzędu. Charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami hydrogeologicznymi niezależnymi od wykształcenia osadów i miąższości. Piaszczyste osady wodnolodowcowe i rzeczne są kolektorem wód. Czwartorzędowe piętro wodonośne jest izolowane od niżej zalegających poziomów w obszarze miasta Orzesza utworami trzeciorzędowymi, które stanowią jedynie lokalnie niewielkie płyty utworów spoistych (glin). Dlatego piętro to w obrębie granic miasta jest mało odporne na zanieczyszczenia z powierzchni.

⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orzesze, 2003.

Zgodnie z podziałem A. Rożkowskiego ze względu na zasobność i jakość wody podziemne czwartorzędowego piętra w granicach miasta Orzesza zaliczone zostały do głównych użytkowych zbiorników. I w granicach miasta znajdują się:

- czwartorzędowy GZWP Q/9 - Bełk,
- czwartorzędowy UPWP QI - Rejon Górnej Odry,
- czwartorzędowy UPWP QII - Rejon Małej Wisły.

Czwartorzędowy GZWP Q/9 - Bełk - w granicach miasta obejmuje on swym zasięgiem tereny na zachód od dzielnicy Zawada włącznie. Zwierciadło wody zalega na głębokości od 1 m ppt w skrajnie wschodniej części (Gardawice) do nawet 30 m ppt w północnej części Woszczyc. Jest to zwierciadło swobodne, jedynie w okolicy północnej części Woszczyc jest napięte. Poziom nie posiada izolacji od zanieczyszczeń z powierzchni prawie w całości. Na terenie miasta wody tego zbiornika nie są ujmowane.

Czwartorzędowy UPWP QI - Rejonu Górnej Odry - obejmuje swym zasięgiem zachodnią i południowo - zachodnią część miasta, czyli dzielnice: Kąty, zachodnia część Zawady oraz Woszczyc. Zwierciadło wody w okolicy Kątów i Zawady zalega na głębokości od 10 do 20 m ppt., w centralnej części Woszczyc zalega na głębokości od 10 - do 30 m ppt, a na pozostałych obszarach od 5 - 10 m ppt. Spływ wód tego poziomu następuje w kierunku północnym.

Czwartorzędowy UPWP QII - Rejonu Małej Wisły - obejmuje swym zasięgiem wschodnią, południowo - wschodnią i południową część miasta, czyli dzielnice: Zgoń, Gardawice, Chałupy, Mościska, Koźle, Studzieniec, Zawieś oraz tereny na wschód od centrum. Zwierciadło wody na wschód od dzielnicy Zgoń zalega na głębokości od 10 - 20 m ppt, w dolinie rzeki Gostynki zalega od 1 do 5 m ppt, a na pozostałych obszarach na głębokości od 5 - 10 m. Generalny kierunek spływu wód tego poziomu następuje w kierunku wschodnim⁶.

Czwartorzędowe poziomy są eksploatowane do celów własnych licznymi studniami gospodarczymi oraz ujmowane licznymi ujęciami, w tym przez:

1. Ośrodek Lecznico-Wychowawczy dla dzieci SPZOZ przy ul. Mikołowskiej 208 w Orzeszu - Zawieści, zasoby eksploatacyjne ujęcia $Q_e = 1,0 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $S_e = 0,15\text{m}$,

⁶ Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Orzesze. 2004

2. Gospodarstwo Ogrodnicze przy ul. Rybnickiej 145, zasoby eksploatacyjne ujęcia $Q_e = 2,4 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $S_e = 15,0\text{m}$.

Studnie nie posiadają wyznaczonych stref ochronnych⁷.

W karbońskim piętrze wodonośnym ze względu na zasobność i jakość wydzielone zostały:

-Karbońskie GZWP - C/2 - Tychy - Siersza,

-Karbońskie UPWP CII - Mikołów - Sosnowiec.

Karboński UPWP CII - Mikołów - Sosnowiec - obejmuje swym zasięgiem część północną miasta. Ten poziom jest drenowany przez przemysł górniczy, co spowodowało, że zaleganie zwierciadła wód na głębokościach od 65 m po wschodniej części miasta do nawet 370 m ppt. Wody tego poziomu generalnie spływają w kierunku północnym.

Karboński GZWP C/2 - Tychy - Siersza - obejmuje swym zasięgiem północno - wschodni skrawek miasta. Wody tego poziomu są drenowane przez kopalnie i zalegają na głębokościach od 65 do nawet 370 m ppt. Spływ wód tego poziomu następuje w kierunku zbliżonym do północno - zachodniego.

Na terenie miasta poziom ten nie jest ujmowany.

Piętro karbońskie w rejonie miasta Orzesza ujmowane jest studnią zlokalizowaną na terenie Elektrowni Łaziska Górne w Orzeszu - Szklarni oraz przez Szpital Chorób Płuc, ul. Gliwicka 20, zasoby eksploatacyjne ujęcia $Q_e = 2,30 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $S_e = 1,62\text{m}$.

2.2.7 WALORY KRAJOBRAZOWE

Zachodnia i południowa część miasta jest objęta ochroną w formie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Rud Wielkich. Jest to najatrakcyjniejszy pod względem krajobrazowym rejon Orzesza. Lasy te stanowią element dużego kompleksu Lasów Kobiórskich. Poza tym ciekawy krajobraz tworzą również zalesione wzgórza znajdujące się w północnej i północno - wschodniej części miasta. Jednym z nich jest Góra św. Wawrzyńca w Orzeszu zaproponowana do objęcia ochroną krajobrazu i ekspozycji.

Na terenie miasta Orzesze zaproponowano do objęcia ochroną krajobrazu zespół przyrodniczo - krajobrazowy „Dorzecze Potoku Woszczyckiego” oraz Zespół

⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Orzesze. 2010

Pszczyńskich Parków Krajobrazowych. Oba proponowane do objęcia ochroną zespoły są istotne pod względem krajobrazowym. Tereny te znajdują się w południowej części miasta i obejmują tereny leśne bogate w sieć hydrograficzną oraz występującą wzdłuż cieków roślinność, stanowiącą niezwykle urozmaicenie.

Ciekawymi terenami krajobrazowymi są także tereny częściowo zrehabilitowane po wydobywaniu piasku w Kopalni w Gardawicach. Swoim ukształtowaniem tworzą miejsce o niepowtarzalnym charakterze. Zrehabilitowana część podnosi walory krajobrazowe i dodaje atrakcyjności terenom przyległym. Odpowiednio zagospodarowana niekiedy na cele przyrodnicze wraz z wprowadzoną tu obcą siedliskowo zwierzyzną może stać się w przyszłości terenem o znaczeniu turystycznym.

2.2.8 GLEBY

Obszar administracyjny miasta Orzesze położony jest w południowej części Wyżyny Śląskiej posiadającej w tej części charakter rolniczy. Większą część terenu, bo ponad 50% pokrywają lasy. Użytki rolne natomiast stanowią 39,67% całkowitej powierzchni miasta.

Na obszarze miasta występują przeważająco gleby IVa, IVb i V klasy bonitacji, poza tym na niewielkich obszarach występują również gleby V klasy bonitacji. Według klasyfikacji gleb pod względem przydatności rolniczej na terenie miasta przeważa kompleks żytni słaby (40%), mniejszy procent stanowi zbożowy pastewny i żytni bardzo słaby (20%), najmniejszą powierzchnię zajmują dobre gleby obejmujące kompleks pszenny (6%).

Węgiel kamienny jest głównym bogactwem naturalnym eksploatowanym przez KWK „Bolesław Śmiały” położonej w północno - zachodniej części Gminy oraz KWK „Krupiński” zlokalizowanej w południowej części Gminy. Powstające w wyniku eksploatacji węgla kamiennego przez KWK „Krupiński” szkody górnicze obejmują tylko tereny lasów państwowych, natomiast w przypadku KWK „Bolesław Śmiały” tereny górnicze położone są w 80% poza granicami Gminy.

Innym surowcem kopalnym jest piasek, którego wydobywanie obecnie prowadzone jest w dwóch piaskowniach zlokalizowanych wzdłuż drogi szybkiego ruchu w sołectwie Gardawice. Eksploatacja prowadzona była do roku 2006. Następnie planowana jest

rekultywacja poprzez zasypianie wyrobisk pyłami z elektrowni lub skałą płoną pochodzącą z kopalni i zalesienie terenu.

W wyniku eksploatacji górniczej i niewłaściwego użytkowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zanieczyszczenia środowiska glebowego według Rocznika Statystycznego 2002 na dzień 31.12.2001 zewidencjonowano w Gminie około 26 ha terenów zdegradowanych, z czego w ciągu 2001 roku zreultywowano w kierunku rolniczym około 6 hektarów.

Na terenie gminy były przeprowadzane badania stopnia skażenia wierzchnich warstw gruntu w 1995 roku, przez Stację Chemiczno - Rolniczą Oddział w Gliwicach. Wyniki badań przez autorów opracowania zostały opisane według skali IUNG w Puławach. Przedstawione wyniki badań gleb na terenie miasta Orzesze wskazały na niskie zanieczyszczenie gruntów metalami ciężkimi w tym rejonie. Podwyższone wartości metali ciężkich występują jedynie w zachodniej części gminy, jednak odpowiadają one wartościom wg skali IUNG w Puławach stopniowi II - słabe zanieczyszczenie. Według badań podstawowych właściwości gleb przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach w roku 2005 w województwie śląskim na terenie całego województwa przeważają gleby bardzo kwaśne i kwaśne. W przebadanych glebach przeważały użytki rolne charakteryzujące się najczęściej średnią zasobnością w przyswajalne formy mikroelementów. Największe deficyty dotyczą boru. Badania wykazały również skażenie gleb metalami ciężkimi: ołowiem, kadmem i cynkiem, zwłaszcza na obszarach o dużej koncentracji zakładów przemysłowych.

2.2.9 SZATA ROŚLINNA I ZWIERZĘTA

Najważniejszą częścią szaty roślinnej Orzesza są lasy stanowiące ponad 50% powierzchni miasta. W przeważającym stopniu są to płaty naturalnych kontynentalnych borów mieszanych (*Quercus Roboris - Pinetum*). Poza tym w obrębie miasta znajdują się również płaty żyznej buczyny karpackiej (*Dentarioglandulosae - Fagetum*), grąd subkontynentalny (*Tilio - Carpinetum*), kwaśna buczyna niżowa (*Luzulo Pilosae - Fagetum*) oraz w dolinach rzecznych łągi ze związku *Alno - Ulmino*. Dużą rolę w mieście odgrywa także roślinność urządzona oraz ruderalna stanowiąca części zbiorowiska antropogenicznego, która rozwija się na terenach będących pod wpływem działalności człowieka. Dodatkowo roślinność Orzesza wzbogacona została przez murawy

kserotermiczne z klasy Festuco – Brometea, które rozwinęły się w starych wyrobiskach odkrywkowych węgla kamiennego zasypanych odpadami pokutniczymi, tworząc ciekawy element przyrodniczy.

Na terenie Orzesza występują gatunki roślin objętych ochroną gatunkową oraz nie objęte ochroną prawną, ale uznane za zagrożone wyginięciem na terenie województwa śląskiego.

Gatunki roślin chronionych to:

- kruszczyk szerokolistny (*Epipactishelleborine*) – ochrona ścisła – występuje w pobliżu południowych brzegów stawu „Zarzyna” w Woszczycach,
- konwalia majowa (*Conallariamajalis*) – ochrona częściowa – występuje pomiędzy „Pasternakiem” a Kątami,
- bluszcz pospolity (*Hederahelix*) – ochrona ścisła – teren Woszczyc.

Gatunki zagrożone wyginięciem na terenie województwa śląskiego, nie objęte ochroną prawną to:

- ponikło jajowate (*Elocharis opata*),
- nadwodnik sześciopręcikowy (*Elatinehexandra*).

Gatunkami ptaków chronionych występujących na obszarze miasta są gniazdujące w okolicach stawu Pasieki i Zawieść:

- perkoz rdzawoszyi (*Podicepsgriseigena*),
- mewa śmieszka (*Larusridibundus*).

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie Orzesza wynosi ok. 4164 ha, stanowiące 50,23% jego powierzchni. Całość gruntów leśnych należy do Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych, z czego na terenie Nadleśnictwa Kobiór ok. 3183 ha (obręb Orzesze 2525ha i obręb Kobiór 668 ha), natomiast na terenie Nadleśnictwa Rybnik 981 ha (obręb Żory). Największe kompleksy leśne występują we wschodniej i południowej części miasta, natomiast w części środkowej i zachodniej lesistość jest niewielka.

W lasach Nadleśnictwa Kobiór 45,1% powierzchni stanowi las świeży, natomiast 17,2% stanowi las świeży mieszany. Procentowy udział gatunków przedstawia się następująco:

- sosna - 47,1%
- dąb szypułkowy - 20,3%
- brzoza - 12,1%.

Lasy Nadleśnictwa Kobiór, obręb Orzesze uznane zostały za lasy ochronne (zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr 240 z dn. 19.05.1995r.), pozostające w całości w II strefie uszkodzeń od emisji przemysłowych. Spełniają również funkcje wodochronne i glebochronne.

Zieleń urządzoną stanowią parki i zieleńce, oraz zieleń towarzysząca zabudowie i ciągom komunikacyjnym. Kilka zespołów starych drzew w parkach, przy kościołach i starych cmentarzach zostało objętych strefami ochrony konserwatorskiej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- Zespół parkowo pałacowy w Woszczycach,
- Zespół parkowo pałacowy w Zawięci,
- Zespół parkowo pałacowy w Gardawicach,
- Kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca w Orzeszu (wraz z otoczeniem), teren ten przylega do terenów objętych planem miejscowym,
- Kościół ewangelicko - augsburski w Orzeszu (wraz z otoczeniem), który znajduje się w sąsiedztwie terenów objętych planem miejscowym,
- Kościół parafialny w Woszczycach (wraz z otoczeniem),
- Kościół parafialny w Jaśkowicach (wraz z cmentarzem).

Zieleń urządzona uzupełniona jest przez zieleńce skupione głównie w śródmieściu Orzesza, a także na terenie Woszczyc, Zgonia, Mościsk i Zawięci - w sumie jest to powierzchnia ok. 6,0 ha.

2.2.10 KLIMAT

Według podziału rolniczo-klimatycznego Polski wg. R. Gumińskiego teren miasta Orzesze przynależy do Dzielnicy Podsubdeckiej charakteryzującej się średnią temperaturą roczną od 8 do 8,5° C, ilość dni z przymrozkami wynosi od 100 do 120. Natomiast średni czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 60 do 90 dni.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych według mapy hydrograficznej (ark. Tychy) na tym terenie wynosi $H = 758$ mm, przy czym dla lat suchych średnia utrzymuje się na poziomie 526 mm, a dla lat mokrych 1060 mm. Minimalne sumy miesięczne przypadają na luty - 42 mm, maksymalne natomiast na lipiec - 100 mm.

W ciągu roku przeważają wiatry z kierunków południowo - zachodniego, północno - zachodniego i zachodniego wiejące łącznie przez 54% dni w roku z prędkością od 3 do 4 m/s, na co ma wpływ przeważająca zachodnia cyrkulacja atmosferyczna.

Ponieważ większość domostw ogrzewana jest z własnych źródeł klimat lokalny dla terenów zurbanizowanych charakteryzuje się występowaniem podwyższonych temperatur powietrza w stosunku do otoczenia oraz zwiększonym wydzielaniem ciepła sztucznego do atmosfery. Zwarta zabudowa miejska powoduje również zmniejszenie prędkości wiatru, zmniejszenie parowania, zmianę struktury opadów atmosferycznych oraz znaczne zanieczyszczenie środowiska.

2.2.11 HAŁAS

Na terenie miasta Orzesze głównymi źródłami hałasu są przemysł oraz komunikacja: drogowa i kolejowa.

Hałas drogowy stanowi hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi. Głównymi źródłami hałasu w obszarze Miasta Orzesze są drogi o charakterze tranzytowym: DK81, DW925 i DW926.

Droga krajowa nr 81: Katowice – Skoczów, przebiega środkiem obszaru miasta Orzesze omijając centrum miasta. Droga wojewódzka nr 925: Bytom-Ruda Śląska-Rybnik przebiega przez centrum miasta krzyżując się z linią kolejową oraz z drogą wojewódzką nr 926 w samym centrum Orzesza. Natomiast droga wojewódzka nr 926 stanowi połączenie drogowe między drogą krajową nr 81 a centrum Orzesza, gdzie krzyżuje się z drogą wojewódzką nr 925.

Stały wzrost ilości samochodów osobowych i ciężarowych prowadzi do przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu. Poza tym towarzyszy temu wiele innych negatywnych skutków, którymi są:

- stały wzrost natężenia ruchu,
- nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch wewnątrzmijski,
- dekapitalizacja zasobów drogowej i szynowej infrastruktury komunikacyjnej,
- rozciąganie się godzin szczytu komunikacyjnego, aż do godziny 22:00 włącznie,
- powstanie nowych obszarów będących w zasięgu uciążliwości hałasu,
- wzrost populacji zamieszkałych przy głównych drogach i ulicach,

- stały wzrost uciążliwości hałasu i drgań wywołanych przez ruch drogowy,
- wzrost uciążliwości hałasu i drgań na terenach wypoczynkowych.

Największą uciążliwość hałasu obserwuje się na obszarach o zwartej zabudowie. W porze dziennej równoważny poziom dźwięku wynosi $L_{Aeq} = 72.4\text{dB}$, zatem ponadnormatywnym hałasem ulicznym $L_{Aeq} \geq 60\text{dB}$ zagrożonych jest około 28% mieszkańców luźnej zabudowy mieszkalnej i około 42% mieszkańców zabudowy zwartej⁸.

Hałas kolejowy na terenie Orzesza powstaje przy przebiegających przez teren miasta dwóch linii kolejowych: nr 140 Katowice Ligota – Nędza – pasażersko-towarowa oraz nr 169 Tychy – Orzesze Jaśkowice – pasażersko-towarowa. Dzięki temu, że obie linie kolejowe są zelektryfikowane zasięg hałasu ogranicza się do bezpośredniego sąsiedztwa torowiska. Jednak związany jest przede wszystkim ze stanem technicznym torowiska i prędkością przejeżdżających pociągów. W całej Polsce hałas kolejowy kształtuje się na jednakowym poziomie. W porze nocnej hałas pochodzący od linii kolejowej może przekraczać dopuszczalną wartość 50 dB w odległości do około 80 m od osi torów⁹.

Hałas przemysłowy tworzą wszelkie źródła dźwięku znajdujące się na terenie zakładu, zarówno na otwartej przestrzeni, będące punktowymi źródłami, jak i w budynkach, stanowiące wtórne źródła hałasu. Ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi, a także obsługa zakładów przez transport kołowy stanowią dodatkowe źródło hałasu.

Największym zakładem przemysłowym emitującym hałas na terenie Orzesza jest Huta Szkła „Orzesze”. Najnowsze badania emisji hałasu wskazują, iż utrzymuje się on na poziomie od 50,1 do 47,4 dB w porze dziennej, przy czym hałas komunikacyjny ulicy Gliwickiej maskuje oddziaływanie hałasu przez hutę¹⁰.

Pozostałe zakłady przemysłowe emitują hałas, którego źródłem są maszyny i urządzenia wykorzystywane na ich terenie. Zastosowane zabezpieczenia powodują, że uciążliwości mieszczą się w granicach działek.

⁸ Program Ochrony Środowiska Gminy Orzesze, 2003.

⁹ Program Ochrony Środowiska Gminy Orzesze, 2003.

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Orzesze, 2010.

Analiza wyników pomiarów monitoringowych hałasu drogowego przeprowadzona w raporcie o „Stanie środowiska w województwie śląskim w 2011r.” opracowanym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach wykazała, iż we wszystkich zbadanych punktach wystąpiły znaczne przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu, zarówno dla wskaźnika dziennie-wieczorno-nocnego LDWN jak i dla wskaźnika LN. Z porównania klas przekroczeń w porze nocy, z trzech ostatnich lat (2009, 2010 i 2011 r.) wynikają następujące spostrzeżenia: procentowy udział przekroczeń 5-10 dB (z 2 ostatnich lat) utrzymuje się na tym samym poziomie 33%, natomiast ulegają wahaniom przekroczenia rejestrowane w klasie 10-15 dB, zmniejszeniu uległy przekroczenia najwyższe 15-20dB, z 20% (2010 r.) na 7%. Nie odnotowano przekroczeń powyżej 20 dB.

2.2.12 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Miasto Orzesze zaopatrywane jest w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego. Przez obszar miasta Orzesza przebiega, będąca w eksploatacji Polskich Sieci Elektroenergetycznych – Południe S.A., linia elektroenergetyczna 220 kV relacji Kopanina-Wielopole, Kopanina-Liskowiec. W obszarze miasta Orzesza zlokalizowane są sieci i urządzenia elektroenergetyczne eksploatowane przez Vattenfall Distribution Poland S.A.:

- dwutorowa linia napowietrzna WN 110 kV relacji : Łaziska – Zamkowa, Łaziska – Budryk z odczepem do GPZ Orzesze,
- dwutorowa linia napowietrzna WN 110 kV relacji: Łaziska - Żabinec, Łaziska – Suszec,
- linia napowietrzna WN 110 kV relacji: Kopanina – Pszczyna,
- linia napowietrzna WN 110 kV relacji: Łaziska - Ogrodnicza,
- linie napowietrzne i kablowe SN 20 kV,
- linie napowietrzne i kablowe nN do 1 kV,
- sieć napowietrzna i kablowa oświetlenia ulicznego.

Zasilanie miasta odbywa się poprzez stacje GPZ transformujące napięcie wysokie na średnie. Są to następujące GPZ-ty:

- GPZ Orzesze – 110/20 kV, o mocy 2 x 16 MVA oraz 10 MVA – zlokalizowany na terenie Śródmieścia,
- GPZ Łaziska – 110/20 kV - zlokalizowany poza obszarem miasta.

Linie elektroenergetyczne stanowią istotny element emisji pola elektromagnetycznego. W celu zapobieżenia narażenia ludzi na stałe przebywanie w polu elektromagnetycznym zarządca sieci ogranicza możliwość zbliżenia zabudowy. Zgodnie z Polską Normą PN-75/E-05100 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne – Projektowanie i budowa” odległość od linii SN 15kV pkt. 16.2 odległość pionowa przewodów linii elektroenergetycznych od łatwo dostępnych części budynku w przypadku skrzyżowania z budynkiem wynosi 5,1m. W związku z wytyczeniem pasów technologicznych w odległości 5,0m od skrajnego przewodu, w których, na podstawie przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy, można prowadzić budowę jedynie w uzgodnieniu z zarządcą sieci. Oddziaływanie pola elektrycznego i magnetycznego linii SN 15kV jest nieznaczące i nie przekracza poziomów ustalonych¹¹ przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Poza liniami elektroenergetycznymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego mogą być wymienione transformacje, transformatory oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. W związku z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. Nr 106, poz. 675 z późn. zm.) wieże telefonii komórkowej mogą być ustawione na każdym terenie bez względu na przeznaczenie w planie miejscowym, chyba że są przepisy, które tego zabraniają. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że poziom emitowanego pola elektromagnetycznego przez stacje bazowe jest poniżej progów wyznaczonych w przepisach o ochronie środowiska, dlatego w w/w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych traktowane to jest jako inwestycja celu publicznego o nieznacznym oddziaływaniu.

W rejonie miasta Orzesze, w dzielnicy Jaśkowice, na zboczu wzgórza Ramża zlokalizowany został radar meteorologiczny. Jego zasięg wynosi do 300 km, a wieża ma 35 m wysokości. Radar jest bezobsługowy, gdyż wszystkie procesy zachodzą elektronicznie. Wchodzi on w skład sieci radarów POLRAD, której celem jest monitoring,

¹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Orzesze, 2010.

prognozowanie i ostrzeżenie przed zjawiskami naturalnymi. Nie oddziałuje na środowisko.

2.2.13 . ODPADY

Po wejściu w życie Ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 roku przestały obowiązywać Plan Gospodarki Odpadami Gminy Orzesze.

Orzesze nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych. Śmieci wywożone są przez firmę wybraną na podstawie przepisów Prawo Zamówień Publicznych w związku z wejściem w życie ustawy o odpadach 14 grudnia 2012 roku. Składowiska, z których korzysta miasto zlokalizowane poza granicami miasta. Obecnie utrzymaniem czystości i porządku w Orzeszu zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej będący jednostką budżetową gminy. Zakład ten jest administratorem oczyszczalni ścieków. Obecnie za gospodarkę odpadami odpowiada gmina, która w wyniku przetargu zleciła odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych firmie ALBA Południe Polska Sp. z o.o.

Na terenie sołectw Gardawice i Mościska zlokalizowane jest składowisko odpadów przemysłowych (żużla i popiołu z Elektrowni „Łaziska”).

Analizując aktualny stan gospodarowania odpadami wyszczególniono poszczególne źródła wytwarzania odpadów, które zostały podzielone na grupy:

- odpady komunalne,
- odpady z sektora gospodarczego,
- odpady niebezpieczne szczególne,
- pozostałe odpady.

Podsumowując bilans odpadów wytwarzanych w mieście określono następujące strumienie odpadów:

- Strumień odpadów z sektora komunalnego: 6 412 Mg/a,
- Strumień odpadów niebezpiecznych: 259,5 Mg/a,
- Strumień pozostałych odpadów: 2 343 Mg/a,
- Zasoby azbestu 1 000 Mg,

- Zasoby PCB 1,5 Mg¹².

Na terenie miasta znajduje się składowisko odpadów paleniskowych nr 2 Południowego Koncernu Energetycznego S.A. – Elektrowni „Łaziska” w Orzeszu – Gardawicach. Istnieje od 1978 roku. Gromadzone są na nim odpady paleniskowe powstające zespalań w Elektrowni „Łaziska” S.A. węgla kamiennego. Jest to nadpoziomowe składowisko mokre o wysokości 15 m, a jego całkowita powierzchnia wynosi 108 ha, z czego powierzchnia składowania zajmuje 86 ha. Odpady paleniskowe przygotowane jako emulgat (w bagrowni EŁ) pompowane są rurociągami stanowiącymi magistralę nadpoziomową łączącą Elektrownię w Łaziskach Górnych ze składowiskiem w Gardawicach. Tereny otaczające składowisko są monitorowane pod względem stanu zanieczyszczenia powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych. Po zaprzestaniu składowania popiołów eksploatacja składowiska odpadów nie spowoduje przekroczeń obowiązujących standardów zanieczyszczenia środowiska. Składowisko to zaliczone zostało do składowisk przeznaczonych do odzysku, ale nie zostało objęte zmianą planów.

2.3 FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie miasta Orzesze występują dwie formy ochrony przyrody zgodne z obowiązującym stanem prawnym: pomniki przyrody oraz park krajobrazowy.

Na terenie miasta znajdują się dwa pomniki przyrody objęte ochroną prawną:

- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), nr rej. 60, obw. 393 cm, wiek ok. 250 lat, ustanowiony Orzeczeniem 00142 PWRN w Katowicach nr L.O.13b/23/58 z dnia 23.10.1958r.,

- wiąz górski (*Ulmus gabra*), nr rej. 137, obw. 509 cm, wiek ok. 300lat, powołany na podstawie decyzji nr 296 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN nr RL o.p 34/66 z dnia 29.07.1966r.

W południowo-wschodniej części miasta znajduje się fragment Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Park powstał na mocy Rozporządzenia Wojewody Katowickiego z dn. 23.11.1993r. i obejmuje obszar 49387 ha. Założeniem parku jest zachowanie oraz ochrona dóbr i walorów przyrodniczych, przyrodniczo-kulturowych i kulturowych na obszarze wielowiekowej działalności

¹² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Orzesze, 2010.

cystersów. Park chroni także przestrzeń głównego korytarza ekologicznego przebiegającego równoleżnikowo w południowej Polsce. Łączy doliny górnej Wisły i Odry oraz strefy podgórskie Karpat i Sudetów. Tworzą go zwarte kompleksy lasów rudzkich i pszczyńskich, gdzie dominującym typem lasu są bory. Moreny porastają bory świeże i mieszane, a na siedliskach sandrowych występują bory suche. Natomiast w dolinach rzek i podmokłych obniżeniach występują większe powierzchnie łągów wiązowo-jesionowych i olszowych oraz olsów. Znaczący udział wśród zbiorowisk nieleśnych mają łąki oraz zbiorowiska wodne i szuwarowe. We florze parku na uwagę zasługuje występowanie ponad 100 gatunków roślin rzadkich i chronionych. Do szczególnie cennych należą m.in.: długosz królewski, cebulica dwulistna, kotewka orzech wodny, salwinia pływająca - gatunki bardzo rzadkie w skali regionu, posiadające tu swoje centrum występowania, oraz zagrożone w skali kraju - nadwodnik trójpręcikowy i nadwodnik sześciopręcikowy.

W Studium wskazano potrzebę ustanowienia następujących form ochrony przyrody na terenie miasta:

Proponowany rezerwat przyrody „Góra Św. Wawrzyńca” – obejmujący górę Św. Wawrzyńca w północno-wschodniej części miasta.

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dorzecze Potoku Woszczyckiego” – obejmujący teren dorzecza potoku wraz z całą siecią hydrograficzną, zbiornikami wodnymi oraz pozostałościami obiektów przemysłowych i hydrotechnicznych.

Projektowany zespół pszczyńskich parków krajobrazowych – obejmujący kompleksy leśne południowo-wschodniej części miasta – Królówki i Zgonia.

Formy ochrony przyrody nie są objęte zmianami planów będącymi podstawą opracowania.

2.4 POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.4.1 OKREŚLENIE POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

2.4.1.1 Zmiany wprowadzone projektowanym dokumentem

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się przeznaczenie terenów oraz sposób zabudowy. Przy sporządzaniu projektu takiego planu wiążące są ustalenia zapisane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Przy sporządzaniu projektu planu wprowadza się aktualny sposób zagospodarowania terenu jak również honoruje się decyzje o ustaleniu warunków zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji celu publicznego, dla których wydano decyzję o pozwoleniu na budowę. W przypadku decyzji o warunkach zabudowy, dla których nie wydano decyzji o pozwoleniu na budowę, a które są sprzeczne z ustaleniami planu i studium nie będą honorowane i w przypadku wejścia w życie ustaleń planu przed realizacją lub wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę organ wydający stwierdzi ich wygaśnięcie.

Przygotowywany plan wdraża w życie ustalenia zawarte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Orzesze oraz zachowuje istniejący sposób zagospodarowania terenów w tym akceptuje formy zabudowy oraz funkcje budynków. Na podstawie zmian w studium przygotowano plan, który rozwija jednostkę osadniczą i dopuszcza zabudowę jednorodziną, jednorodziną z usługami, wielorodzinną, tereny sportu i rekreacji oraz zabudowę usługową i przemysłową. Na obszarze objętym opracowaniem znajdują się obszary objęte już wcześniejszymi planami miejscowymi:

- Uchwała Nr VIII/55/03 Rady Miejskiej w Orzeszu z dnia 30 maja 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia miasta Orzesze – plan wyznacza tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz wielorodzinnej, wraz z towarzyszącymi im miejscowo usługami, a także teren usług ogólnomiejskich, usług kultury oraz sportu,
- Uchwała Nr XIV/79/07 Rady Miejskiej w Orzeszu z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu

położonego w Orzeszu w rejonie ograniczonym ul. Gliwicką, granicą Gminy Orontowice, północną linią lasu, ul. Św. Wawrzyńca, wschodnią linią lasu, ul. Wiosny Ludów oraz ul. Matejki- dla obszaru wchodzącego w skład niniejszego opracowania ustalono przeznaczenie przeważające dla zabudowy mieszkaniowej jedno- oraz wielorodzinnej, a także tereny usług.

Opracowywany dokument jest zmianą planów miejscowego zagospodarowania przestrzennego. Przygotowywana zmiana ma na celu uzupełnienie i zaktualizowanie danych, wprowadzenie ograniczeń wynikających z obowiązujących aktów prawnych, ustanowionych form ochrony przyrody oraz przeciwdziałanie znanym zagrożeniom. Ponadto celem zmiany planów jest zracjonalizowanie zakresu i rodzaju inwestycji biorąc pod uwagę zebrane uwarunkowania.

Pokrótce do wprowadzonych zmian zaliczają się:

- Wyznaczenie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, na których można lokalizować zabudowę mieszkaniową, jak również w ograniczonym zakresie zabudowę usługową, funkcje uzupełniające jak zieleń urządzona, drogi, infrastrukturę techniczną - na obszarach tych zaplanowano uzupełnienie zabudowy już istniejącej, dopuszczono również jej rozbudowę,
- Wyznaczenie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usługowej, na których będzie można lokalizować zabudowę mieszkaniową, usługową, funkcje uzupełniające jak zieleń urządzona, drogi, infrastrukturę techniczną - na obszarach tych zaplanowano uzupełnienie zabudowy już istniejącej, dopuszczono również jej rozbudowę,
- Wyznaczenie terenów zabudowy usługowej - na której towarzyszącą funkcją jest zabudowa mieszkaniowa jedno- i wielorodzinna, wokół tych terenów wydzielono również tereny dalszego rozwoju zabudowy usługowej,
- Wyznaczenie terenów sporu i rekreacji,
- Wyznaczenie terenów techniczno-produkcyjne w tym tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,
- Wyznaczenie terenów infrastruktury technicznej,
- Wyznaczenie terenów uzupełniających sieci komunikacyjnej.

2.4.1.2 Potencjalne zmiany w przypadku nieuchwalenia dokumentu

Nieuchwalenie planu spowoduje utrzymania w mocy planów przyjętych uchwałami:

- Uchwała Nr VIII/55/03 Rady Miejskiej w Orzeszu z dnia 30 maja 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia miasta Orzesze,
- Uchwała Nr XIV/79/07 Rady Miejskiej w Orzeszu z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Orzeszu w rejonie ograniczonym ul. Gliwicką, granicą Gminy Ornontowice, północną linią lasu, ul. Św. Wawrzyńca, wschodnią linią lasu, ul. Wiosny Ludów oraz ul. Matejki.

Nieuchwalenie zmiany obowiązujących planów sprawi, że:

- część działek o numerach 610/100 i 887/100 pozostanie w przeznaczeniu na tereny pomocnicze komunikacji tj. parkingi i garaże tracąc możliwość zabudowy,
- działka 836/2 pozostanie w przeznaczeniu pod zabudowę usługową, tracąc możliwość zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- działka 855/2 pozostanie w przeznaczeniu pod tereny pomocnicze komunikacji, uniemożliwiając zabudowę usługową,
- część działki 171/136 oraz działki 28, 33, 40, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 134, 169/133, 2002/27, 219/29, 399/31 pozostaną użytkowane jako las i nie będą mogły być przekształcone pod tereny sportu i rekreacji,
- działki 1502/77, 1505/78, 1506/78, 1506/79 pozostaną w przeznaczeniu pod usługi sportu i nie będą mogły być zagospodarowane obiektami usługowymi,
- części działek, 159, 160, 247/157, 316/1, 320/1, 361/154, 427/1, 433/1 oraz działki 146, 174/147, 362/151 pozostaną użytkowane jako las i nie będzie możliwości zagospodarować ich pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną,
- działki 455/1 i 454/1 pozostaną w przeznaczeniu pod zabudowę mieszkaniową z towarzyszącymi jej usługami uniemożliwiając zagospodarowanie ich pod zabudowę obiektami produkcyjnymi, składów i magazynów,
- część działki 426/7 i działka 457/5 pozostanie użytkowana jako las uniemożliwiając zabudowę obiektami przemysłowymi, składów i magazynów,
- działka 424/7 pozostanie przeznaczona pod zabudowę usługową uniemożliwiając

- zabudowę obiektami przemysłowymi, składów i magazynów,
- działka 328/46 pozostanie użytkowana jako tereny zieleni uniemożliwiająca zabudowę usługową,
 - część działki 329/46 oraz działki 324/21, 397/18 pozostaną użytkowane jako tereny zieleni uniemożliwiająca zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
 - części działek 60/3, 404/154 oraz działki 60/2, 265/156, 268/ 159, 426/260 pozostaną użytkowane jako tereny zieleni uniemożliwiająca zabudowę usługową z towarzyszącą zabudową mieszkaniową,
 - części działek 60/3, 404/154 pozostaną w przeznaczeniu pod zabudowę mieszkaniową uniemożliwiająca wprowadzenie obiektów usługowych,
 - działki 123, 603/122 pozostaną użytkowane jako tereny zieleni uniemożliwiająca zagospodarowanie terenu pod infrastrukturę techniczną – kanalizację,
 - działki 99, 100, 103 pozostaną użytkowane jako tereny zieleni uniemożliwiająca sytuowanie obiektów przemysłowych, składów i magazynów,
 - część działki 677/157 oraz działki 565/157, 618/157, 647/157, 648/157, 674/157 pozostaną w przeznaczeniu pod zabudowę usługową uniemożliwiająca sytuowania obiektów przemysłowych, składów i magazynów,
 - część działek 59/3, 60/5 oraz działki 363/143, 365/162, 366/144 pozostaną użytkowane jako las uniemożliwiająca zlokalizowania pasa drogi pieszo jezdnej.

2.4.1.3 Potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji ustaleń dokumentu pomimo jego uchwalenia

Brak realizacji ustaleń polegać będzie na niezabudowywaniu wyznaczonych terenów.

- część działek o numerach 610/100 i 887/100 pozostanie terenem niezabudowanym,
- działka 836/2 pozostanie niezabudowana,
- działka 855/2 pozostanie niezabudowana,
- część działki 171/136 oraz działki 28, 33, 40, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 134, 169/133, 2002/27, 219/29, 399/31 pozostaną użytkowane jako las,
- działki 1502/77, 1505/78, 1506/78, 1506/79 pozostaną w przeznaczeniu pod usługi sportu,

- części działek, 159, 160, 247/157, 316/1, 320/1, 361/154, 427/1, 433/1 oraz działki 146, 174/147, 362/151 pozostaną użytkowane jako las,
- działki 455/1 i 454/1 pozostaną niezabudowane,
- część działki 426/7 i działka 457/5 pozostanie użytkowana jako las,
- działka 424/7 pozostanie niezabudowana,
- działka 328/46 pozostanie użytkowana jako tereny zieleni,
- część działki 329/46 oraz działki 324/21, 397/18 pozostaną użytkowane jako tereny zieleni,
- części działek 60/3, 404/154 oraz działki 60/2, 265/156, 268/ 159, 426/260 pozostaną użytkowane jako tereny zieleni,
- części działek 60/3, 404/154 pozostaną niezabudowane,
- działki 123, 603/122 pozostaną użytkowane jako tereny zieleni,
- działki 99, 100, 103 pozostaną użytkowane jako tereny zieleni,
- część działek 59/3, 60/5 oraz działki 363/143, 365/162, 366/144 pozostaną użytkowane jako las.

2.4.2 *ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ DOKUMENTU*

Jak wynika z powyższego, są dwie sytuacje, w jakich może wystąpić brak realizacji ustaleń dokumentu – brak uchwalenia lub brak realizacji wprowadzanych do planu ustaleń.

Pierwszy przypadek – brak uchwalenia dokumentu utrzyma w mocy obowiązujące na tych terenach plany, które nie uwzględniają zapotrzebowania miasta na obszary wytyczone w zmianie istniejących planów.

W drugim przypadku – przy braku realizacji ustaleń dokumentu pomimo jego uchwalenia – część z ustaleń dokumentu będzie skutkowałą zawsze. W przypadku braku inwestorów, którzy byliby chętni do zabudowy wyznaczonych planem terenów budowlanych nie spowoduje to pogorszenia warunków przyrodniczych i środowiskowych.

3 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

3.1 WYZNACZENIE OBSZARÓW ODDZIAŁYWANIA

Załącznik graficzny, wykonany w skali 1:1000 obejmuje całość opracowania. Zagadnienia, objęte opracowaniem dzielą się na trzy części:

Cześć pierwsza – powierzchnia obszaru ok. 7,49ha, w tym ok. 3,91ha przeznaczona na zabudowę usługową oraz 3,43ha na tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów. Pozostałą część to droga przebiegająca przez obszar. Obszar w części zabudowany obiektami przemysłowymi i usługowymi, w pozostałej części pozostawiony niezabudowany. Cześć niezabudowaną i niezagospodarowaną zarasta spontaniczna roślinność, w tym drzewa i krzewy. Cześć zabudowana jest utrzymana niezarośnięta, place utwardzone, nawierzchnie nieprzepuszczalne.

Źródło: fotografia własna.

Część druga – powierzchnia obszaru ok. 1,68ha. Obszar pozostawiony niezabudowany. Część zarasta spontaniczna roślinność, w tym na obrzeżach drzewa i krzewy.

Źródło: fotografia własna.

Część trzecia – powierzchnia obszaru ok. 1,25ha. Obszar w części zabudowany obiektami przemysłowymi, w pozostałej części pozostawiony niezabudowany. Część niezabudowaną i niezagospodarowaną zarasta spontaniczna roślinność, w tym drzewa i krzewy. Część zabudowana jest utrzymana niezarośnięta, place utwardzone, nawierzchnie nieprzepuszczalne.

Źródło: fotografia własna.

Część czwarta – powierzchnia obszaru ok. 4,14ha. Obszar jest niezabudowany. Stanowi pozostałość parku oraz niewielkiego fragmentu lasu miejskiego.

Źródło: fotografia własna.

Część piąta – powierzchnia obszaru ok. 0,14ha. Obszar jest niezabudowany. Obecnie wykorzystywany jako parking samochodowy. Obszar jest częściowo utwardzony, nieprzepuszczalny, a w części samochody parkują na ubitej ziemi. Obszar usytuowany jest przy potoku jaśkowickim.

Źródło: fotografia własna.

3.2 OPIS PROPONOWANEGO ZAGOSPODAROWANIA WYZNACZONYCH OBSZARÓW

Cześć pierwsza – tereny oznaczone na rysunku symbolami U1, P2, P3 przeznaczone zostały pod zabudowę usługową oraz przemysłową, składów i magazynów. Dopuszcza się na tych terenach sytuowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Cześć druga – tereny oznaczone na rysunku symbolami P1 przeznaczone pod zabudowę przemysłową, składów i magazynów. Dopuszcza się na tych terenach sytuowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Cześć trzecia – tereny oznaczone na rysunku symbolami P4 przeznaczone pod zabudowę przemysłową, składów i magazynów. Dopuszcza się na tych terenach sytuowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Cześć czwarta – teren oznaczony symbolem US2 przeznaczony pod usługi sportu i rekreacji.

Cześć piąta – teren oznaczony na rysunku symbolem U5 przeznaczony pod zabudowę usługową – stację benzynową. Dopuszcza się na tym terenie sytuowanie usług mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w tym instalacje do dystrybucji ropy naftowej, produktów naftowych lub substancji chemicznych, wraz ze stacjami paliw gazu płynnego.

3.3 PODSUMOWANIE

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarze zaplanowano sytuowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Projektowane tereny przemysłowe przekraczają wyznaczoną w rozporządzeniu powierzchnię 1 ha na terenach nie objętych ochroną przyrody. Planowany teren usług sportu i rekreacji przekracza powierzchnię 4 ha na obszarze nieobjętym ochroną przyrody. Również wyznaczony zespół usług przekracza wyznaczone w rozporządzeniu progi. Powierzchnie zespołów mieszkaniowych wytyczone w planie są wyspowo rozmieszczone między istniejącą zabudową lub są niż 4 ha na obszarach nieobjętych ochroną przyrody. Dodatkowo w planie określono miejsce lokalizacji usługi będącej stacją benzynową, która określona została jako usługa mogąca znacząco oddziaływać na środowisko.

4 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004R. O OCHRONIE PRZYRODY.

Istniejącym problemem ochrony środowiska istotnym z punktu widzenia projektowanego dokumentu jest zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie fragmentu planu pomnika przyrody, którym jest wiąz górski (Ulmu gabra), nr rej. 137, obw. 509 cm, wiek ok. 300lat, powołany na podstawie decyzji nr 296 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN nr RL o.p 34/66 z dnia 29.07.1966r.

Przy terenie planu zaproponowano rezerwat przyrody „Góra Św. Wawrzyńca” wraz z otaczającą go strefą ochrony ekspozycji zabytkowego krajobrazu.

5 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

5.1 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I WSPÓLNOTOWYM

Na terenie Orzesza nie występują obszarowe formy ochrony przyrody w postaci parków narodowych, rezerwatów przyrody, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów sieci Natura 2000 oraz stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Na terenie Orzesza występują gatunki roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową oraz nie objętych ochroną prawną, ale uznanych za zagrożone wyginięciem na terenie województwa śląskiego.

5.2 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU KRAJOWYM

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym wynikają bezpośrednio z ustawy o ochronie przyrody i brzmią:

- 1) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- 2) zachowanie różnorodności biologicznej;
- 3) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego;
- 4) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony;
- 5) ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień;
- 6) utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody;
- 7) kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Powyższe cele są realizowane na obszarze miasta Orzesze przez wyznaczenie następujących form ochrony przyrody:

- a) Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, którego obszar znajduje się poza terenem objętym zmianą planów;
- b) Pomniki przyrody:
 - dąb szypułkowy (*Quercus robur*), nr rej. 60, obw. 393 cm, wiek ok. 250 lat, ustanowiony Orzeczeniem 00142 PWRN w Katowicach nr L.O.13b/23/58 z dnia 23.10.1958r.,
 - wiąz górski (*Ulmus gabra*), nr rej. 137, obw. 509 cm, wiek ok. 300lat, powołany na podstawie decyzji nr 296 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN nr RL o.p 34/66 z dnia 29.07.1966r., który znajduje się na terenach przylegających do opracowywanego planu.

Obiekty i obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody znajdują się poza wyznaczonymi w uchwałach obszarach podlegających zmianie.

5.3 ANALIZA I OCENA

Założono, że cele ochrony międzynarodowej zostały zaimplementowane w przepisach ustawy o ochronie przyrody.

Z punktu widzenia wprowadzonych zmian istotne są następujące cele:

- 1) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- 2) zachowanie różnorodności biologicznej;
- 3) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony;
- 4) ochrona walorów krajobrazowych, zieleni we wsiach oraz zadrzewień.

6 PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIEDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAMI NA TE ELEMENTY.

6.1 PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Przewidywane oddziaływanie na poszczególne wybrane elementy środowiska przyrodniczego zostało opisane poniżej. Poddano analizie wpływ projektowanych funkcji na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- dobra materialne.

Oddziaływanie na środowisko może być bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz negatywne i pozytywne.

W celu finalnego, tabelarycznego przedstawienia oddziaływania zostały określone możliwe stopnie oddziaływania na środowisko:

„+” - **pozytywne** –oddziaływanie na elementy środowiska oraz pozwalające na wzrost rozpatrywanego elementu środowiska przyrodniczego;

„o” - **neutralne** – bez widocznego lub znaczącego oddziaływania, a rozpatrywany element środowiska przyrodniczego;

„-” - **nieznacznie negatywne** - oddziaływanie na elementy środowiska oraz mogące spowodować negatywne skutki dla rozpatrywanego elementu środowiska przyrodniczego w dłuższym okresie czasu jednak będą to czynniki jednostkowe lub o niewielkim zasięgu, nie powodujące przekroczenia standardów jakościowych środowiska;

„--” - **negatywne** - oddziaływanie na elementy środowiska oraz mogące spowodować negatywne skutki dla rozpatrywanego elementu środowiska przyrodniczego, oraz które mogą doprowadzić do przekroczenia standardów jakościowych środowiska.

Na obszarze objętym dokumentem planuje się inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

6.2 OBSZARY PODLEGAJĄCE ANALIZIE

Następujące obszary są podmiotem przygotowywanego planu:

- a) Część pierwsza - tereny oznaczone na rysunku symbolami U1, P2, P3 przeznaczone zostały pod zabudowę usługową oraz przemysłową, składów i magazynów. Dopuszcza się na tych terenach sytuowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- b) Część druga - tereny oznaczone na rysunku symbolami P1 przeznaczone pod zabudowę przemysłową, składów i magazynów. Dopuszcza się na tych terenach sytuowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- c) Część trzecia - tereny oznaczone na rysunku symbolami P4 przeznaczone pod zabudowę przemysłową, składów i magazynów. Dopuszcza się na tych terenach sytuowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- d) Część czwarta - teren oznaczony symbolem US2 przeznaczony pod usługi sportu i rekreacji.
- e) Część piąta - teren oznaczony na rysunku symbolem U5 przeznaczony pod

zabudowę usługową – stację benzynową. Dopuszcza się na tym terenie sytuowanie usług mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w tym instalacje do dystrybucji ropy naftowej, produktów naftowych lub substancji chemicznych, wraz ze stacją paliw gazu płynnego.

6.2.1 RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINY I ZWIERZĘTA

Ad A. Spodziewane jest obojętne oddziaływanie na te elementy środowiska. Wprowadzenie obiektów usługowych, przemysłowych, składów i magazynów mogłoby ograniczyć obszar żerowania zwierząt oraz rozwój terenów zielonych. Jednak obszar jest już istotnie przekształcony przez człowieka i ustalenia planu mają na celu zmianę jego przeznaczenia. Ponadto obszar usytuowany jest wśród terenów zagospodarowanych i nie stanowi części obszarów migracji. Ponadto nie ma dostępnych danych o występowaniu siedlisk gatunków chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody.

Ad. B. Spodziewane jest skumulowane, bezpośrednie i długoterminowe negatywne oddziaływanie na te elementy środowiska. Wprowadzenie obiektów przemysłowych, składów i magazynów ograniczy obszar żerowania zwierząt i doprowadzi do usunięcia znajdującej się tam roślinności. Nie jest możliwe ocenienie wpływu na różnorodność biologiczną, ponieważ rodzaj prowadzonej działalności na tym terenie pozostanie w gestii przyszłego inwestora. Jednak zasięg zmian może być znaczący i długotrwały.

Ad C. Spodziewane jest skumulowane, bezpośrednie i długoterminowe negatywne oddziaływanie na te elementy środowiska. Wprowadzenie obiektów przemysłowych, składów i magazynów ograniczy obszar żerowania zwierząt. Na tym terenie pod zabudowę przemysłową przeznaczono obszar zalesiony, który może ulec znacznym uszkodzeniom, a nawet likwidacji. Nie jest możliwe ocenienie wpływu na różnorodność biologiczną, ponieważ rodzaj prowadzonej działalności na tym terenie pozostanie w gestii przyszłego inwestora. Jednak zasięg zmian może być znaczący i długotrwały.

Ad Spodziewane jest skumulowane, bezpośrednie i długoterminowe nieznacznie negatywne oddziaływanie na te elementy środowiska. Wprowadzenie zmiany i realizacja planu ograniczy żerowisko zwierząt oraz na fragmentach usunięcie pokrywy leśnej. Utworzenie obiektu sportowego doprowadzi do wyginięcia znajdującej się na tym terenie roślinności.

Ad E. Spodziewane jest neutralne długoterminowe oddziaływanie na różnorodność biologiczną, ponieważ ten teren jest już zabudowany.

6.2.2 LUDZIE

Ad. A. Spodziewane jest bezpośrednio i stałe negatywne oddziaływanie na ludzi. Zmiana dopuści rozbudowę obiektów przemysłowych, składów i magazynów, a także doprowadzi do spadku komfortu życia przyszłych mieszkańców. Przemysł może się okazać uciążliwy ze względu na możliwe zwiększenie poziomu hałasu zarówno w dzień jak i w nocy. Jednak może wystąpić również pośrednie pozytywne oddziaływanie na ludzi, spowodowane wzrostem zadowolenia mieszkańców z bliskości punktów usługowych.

Ad. B. Spodziewany jest brak oddziaływania. Zmiana dopuści rozbudowę obiektów przemysłowych, składów i magazynów, co mogłoby doprowadzić do spadku komfortu życia przyszłych mieszkańców. Przemysł może się okazać uciążliwy ze względu na możliwe zwiększenie poziomu hałasu zarówno w dzień jak i w nocy. Jednak obszar usytuowany jest z dala od zabudowań, na które oddziaływanie mogłoby wpływać.

Ad. C. Spodziewane jest bezpośrednio i stałe nieznacznie negatywne oddziaływanie na ludzi. Zmiana dopuści rozbudowę obiektów przemysłowych, składów i magazynów, co mogłoby doprowadzić do spadku komfortu życia przyszłych mieszkańców. Przemysł może się okazać uciążliwy ze względu na możliwe zwiększenie poziomu hałasu zarówno w dzień jak i w nocy. Ze względu na skalę zabudowań nie jest spodziewane oddziaływanie znaczące.

Ad. D Spodziewane jest bezpośrednio i stałe pozytywne oddziaływanie na ludzi na ludzi. Planowane tereny sportu i rekreacji podniosą poziom komfortu życia mieszkańców danej części miasta.

Ad E. Spodziewane jest pozytywne oraz skumulowane, bezpośrednio negatywne oddziaływanie. Zlokalizowanie stacji benzynowej może być uciążliwe dla okolicznych mieszkańców w związku z emisją zapachów, produktów spalania oraz hałasu, jednak jest niezbędne dla osób korzystających z prywatnych aut jako środka lokomocji.

6.2.3 WODA

Ad. A. Spodziewane jest negatywne bezpośrednie i długotrwałe oddziaływanie działalności usługowej i przemysłowej na wodę. Istnieje niebezpieczeństwo odprowadzania ścieków przemysłowych do wód powierzchniowych lub przecieki substancji chemicznych do wód gruntowych.

Ad. B. Spodziewane jest negatywne bezpośrednie i długotrwałe oddziaływanie działalności usługowej i przemysłowej na wodę. Istnieje niebezpieczeństwo odprowadzania ścieków przemysłowych do wód powierzchniowych lub przecieki substancji chemicznych do wód gruntowych. Zagrożony jest stan zbiornika wodnego znajdującego się w bezpośrednim sąsiedztwie tego terenu.

Ad. C. Spodziewane jest bezpośrednie i stałe nieznacznie negatywne oddziaływanie na wodę. Zmiana dopuści rozbudowę obiektów przemysłowych, składów i magazynów, co mogłoby doprowadzić do spadku komfortu życia przyszłych mieszkańców. Ze względu na skalę zabudowań nie jest spodziewane oddziaływanie znaczące.

Ad. D. Spodziewany jest brak oddziaływania.

Ad. E. Spodziewane jest negatywne bezpośrednie, krótkotrwałe i chwilowe oddziaływanie na element środowiska. Nie można wykluczyć negatywnego bezpośredniego oddziaływania na wodę. Istnieje niebezpieczeństwo przecieku paliw do wód gruntowych powodujących ich skażenie.

6.2.4 POWIETRZE

Ad. A. Spodziewane bezpośrednie i stałe nieznacznie negatywne oddziaływanie na element środowiska. Rodzaj prowadzonej działalności będzie zależał od inwestora, nie można dokładniej ocenić wpływu na ten element przyrody.

Ad. B. Spodziewane bezpośrednie i stałe nieznacznie negatywne oddziaływanie na element środowiska. Rodzaj prowadzonej działalności będzie zależał od inwestora, nie można dokładniej ocenić wpływu na ten element przyrody.

Ad. C. Spodziewane bezpośrednie i stałe nieznacznie negatywne oddziaływanie na element środowiska. Rodzaj prowadzonej działalności będzie zależał od inwestora, nie można dokładniej ocenić wpływu na ten element przyrody.

Ad. D. bezpośrednie i stałe nieznacznie pozytywne oddziaływanie na element środowiska.

Ad. E. Spodziewane jest długoterminowe negatywne oddziaływanie spowodowane wyciekami uwalniającymi się ze zbiorników paliw płynnych oraz ulatnianiem się par podczas uzupełniania paliw i gazów w zbiornikach.

6.2.5 *POWIERZCHNIA ZIEMI*

Ad. A. Spodziewany jest brak wpływu na element środowiska. Teren jest już przekształcony.

Ad. B. Spodziewane jest skumulowane, bezpośrednie i długoterminowe negatywne oddziaływanie na ten element środowiska w zakresie modyfikacji powierzchni ziemi związanej z budową obiektów przemysłowych, magazynów i utwardzeniem dojazdów.

Ad. C. Spodziewane jest skumulowane, bezpośrednie i długoterminowe negatywne oddziaływanie na ten element środowiska w zakresie modyfikacji powierzchni ziemi związanej z budową obiektów przemysłowych, magazynów i utwardzeniem dojazdów.

Ad. D. Bez wpływu lub nieznacznie negatywne chwilowe oddziaływanie na ten element w czasie przekształcania terenu na potrzeby sportu i rekreacji.

Ad. E. Spodziewany jest brak wpływu na element środowiska. Teren jest już przekształcony.

6.2.6 *KRAJOBRAZ*

Ad. A. Spodziewany jest brak wpływu na element środowiska. Teren jest już przekształcony oraz znajduje się w krajobrazie znacznie przekształconym.

Ad. B. Spodziewane jest bezpośrednie, długoterminowe negatywne oddziaływanie na element środowiska.

Ad. C. Spodziewane jest bezpośrednie i długoterminowe negatywne oddziaływanie na ten element środowiska.

Ad. D. Spodziewane jest obojętne oddziaływanie na element środowiska.

Ad. E. Spodziewany jest brak wpływu na element środowiska. Teren jest już przekształcony oraz znajduje się w obszarze już znacznie przekształconym.

6.2.7 *KLIMAT*

Ad. A. Spodziewane jest bezpośrednie, długoterminowe negatywne oddziaływanie na element środowiska. Oddziaływanie wynikać będzie z kubatury obiektów

wymagających ogrzewania. Warunkuje to poziom emisji CO₂. Przemysł może się okazać uciążliwy ze względu na możliwe zwiększenie poziomu hałasu zarówno w dzień jak i w nocy.

Ad. B. Spodziewane jest bezpośrednie, długoterminowe negatywne oddziaływanie na element środowiska. Oddziaływanie wynikać będzie z kubatury obiektów wymagających ogrzewania. Warunkuje to poziom emisji CO₂. Przemysł może się okazać uciążliwy ze względu na możliwe zwiększenie poziomu hałasu zarówno w dzień jak i w nocy. Jednak obszar usytuowany jest z dala od zabudowań, na które oddziaływanie mogłoby wpływać.

Ad. C. Spodziewane jest bezpośrednie, długoterminowe negatywne oddziaływanie na element środowiska. Oddziaływanie wynikać będzie z kubatury obiektów wymagających ogrzewania. Warunkuje to poziom emisji CO₂. Przemysł może się okazać uciążliwy ze względu na możliwe zwiększenie poziomu hałasu zarówno w dzień jak i w nocy. Ze względu na skalę zabudowań nie jest spodziewane oddziaływanie znaczące.

Ad. D. Spodziewane jest brak oddziaływania na element środowiska.

Ad. E. Spodziewane jest bezpośrednie, długoterminowe negatywne oddziaływanie na element środowiska. Oddziaływanie wynikać będzie z kubatury obiektów wymagających ogrzewania. Warunkuje to poziom emisji CO₂.

6.2.8 ZASOBY NATURALNE

Ad. A. Ze względu na brak zidentyfikowanych zasobów naturalnych na tym obszarze nie jest spodziewany wpływ na ten element środowiska.

Ad. B. Ze względu na brak zidentyfikowanych zasobów naturalnych na tym obszarze nie jest spodziewany wpływ na ten element środowiska.

Ad. C. Ze względu na brak zidentyfikowanych zasobów naturalnych na tym obszarze nie jest spodziewany wpływ na ten element środowiska.

Ad. D. Ze względu na brak zidentyfikowanych zasobów naturalnych na tym obszarze nie jest spodziewany wpływ na ten element środowiska.

Ad. E. Ze względu na brak zidentyfikowanych zasobów naturalnych na tym obszarze nie jest spodziewany wpływ na ten element środowiska.

6.2.9 ZABYTKI

Ad. A. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie na ten element środowiska. Na tym terenie znajdują się obiekty zabytkowe. W przypadku natrafienia na zabytek w ziemi należy niezwłocznie powiadomić właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, który przeprowadzi ratunkowe badanie archeologiczne.

Ad. B. Bez wpływu. Brak zabytków na tym obszarze.

Ad. C. Bez wpływu. Brak zabytków na tym obszarze.

Ad. D. Bez wpływu. Brak zabytków na tym obszarze.

Ad. E. Bez wpływu. Brak zabytków na tym obszarze.

6.2.10 DOBRA MATERIALNE

Ad. A. Spodziewane jest bezpośrednie i długoterminowe pozytywne oddziaływanie na dobra materialne. Zmiana otwiera możliwość wybudowania obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów. Budowa, jak później użytkowanie podniesie wartość dodaną terenu, poza tym będzie generować dochody dla podmiotów zajmujących się stawianiem i obsługą oraz dostarczaniem mediów, a także dla inwestora i pracowników tych obiektów.

Ad. B. Spodziewane jest bezpośrednie i długoterminowe pozytywne oddziaływanie na dobra materialne. Zmiana otwiera możliwość wybudowania obiektów przemysłowych. Budowa, jak później użytkowanie podniesie wartość dodaną terenu, poza tym będzie generować dochody dla podmiotów zajmujących się stawianiem i obsługą oraz dostarczaniem mediów, a także dla inwestora i pracowników tych obiektów.

Ad. C. Spodziewane jest bezpośrednie i długoterminowe pozytywne oddziaływanie na dobra materialne. Zmiana otwiera możliwość wybudowania obiektów usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów. Budowa, jak później użytkowanie podniesie wartość dodaną terenu, poza tym będzie generować dochody dla podmiotów zajmujących się stawianiem i obsługą oraz dostarczaniem mediów, a także dla inwestora i pracowników tych obiektów.

Ad. D. Spodziewane jest długoterminowe pozytywne oddziaływanie.

Ad. E. Spodziewane jest bezpośrednie i długoterminowe pozytywne oddziaływanie na dobra materialne. Zmiana otwiera możliwość wybudowania obiektów usługowych. Budowa, jak później użytkowanie podniesie wartość dodaną terenu, poza tym będzie

generować dochody dla podmiotów zajmujących się stawianiem i obsługą oraz dostarczaniem mediów, a także dla inwestora i pracowników tych obiektów.

6.3 PODSUMOWANIE I OCENA

Na podstawie powyższej analizy stwierdza się, że proponowany w projektowanym dokumencie sposób zagospodarowania terenu może negatywnie wpłynąć na wybrane elementy środowiska. Istnieje możliwość wystąpienia poważnej awarii, . Jednak w przypadku wystąpienia pożaru, skażenia lub wypadku wdrożenie zapisów planu w zakresie dróg dla pojazdów straży pożarnej, zaopatrzenie w wodę dla celów p.poż. oraz efektywne odprowadzenia i oczyszczenie ścieków pozwoli na zminimalizowanie szkód powstałych w wyniku przeciwdziałania skutkom poważnej awarii.

Zapisy planu przewidują sytuowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, co również znajduje odzwierciedlenie w tabeli analizującej skutki przewidywanego oddziaływania na poszczególne wybrane elementy środowiska przyrodniczego.

Tabela. Ocena skutków przewidywanego oddziaływania na poszczególne wybrane elementy środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

	A	B	C	D	E
Różnorodność biologiczną	o	-	-	o/-	o
Zwierzęta	o	-	-	o/-	o
Rośliny	o	-	-	o/-	o
Ludzi	-	o	o/-	+	+/-
Wodę	-	-	o/-	o	-
Powietrze	-/o	-/o	-/o	o/+	-
Powierzchnię ziemi	o	-	-	o/-	o
Krajobraz	o	-	-	-	o
Klimat	-	-	-	o	-
Zasoby naturalne	o	o	o	o	o
Zabytki	-	o	o	o	o
Dobra materialne	+	+	+	+	+

W tabeli, w przypadku zastosowania oddziaływania podwójnego (np. „o/+”) należy to odczytać, że spodziewane jest wystąpienie nieznacznego oddziaływania. W przypadku oznaczenia „+/-” oznacza, że może wystąpić oddziaływanie pozytywne jak i negatywne.

7 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.

Ad. A. Należy wprowadzić dodatkowe wymagania wobec inwestorów chcących zlokalizować swoją działalność na danym obszarze. Szczególnie należy zwrócić uwagę na sposób odprowadzania przez podmiot ścieków i odpadów. Konieczne jest wprowadzenie nakazu montażu wysokiej jakości i odporności zbiorników na wszelkie odpady, pyły i paliwa płynne, montażu filtrów na kominach budynków, fabryk, a także podejmowania wszelkich środków ostrożności zapewniających ochronę elementów środowiska. Proponowane zagospodarowanie może prowadzić do powstania instalacji wytwarzających hałas i wibracje. Aby ograniczyć oddziaływanie w szczególności na przyległe tereny zabudowy mieszkaniowej należy stosować odpowiednie rozwiązania projektowo-budowlane takie jak obudowa akustyczna czy dźwiękochłonna.

Ad. B. Należy wprowadzić dodatkowe wymagania wobec inwestorów chcących zlokalizować swoją działalność na danym obszarze. Szczególnie należy zwrócić uwagę na sposób odprowadzania przez podmiot ścieków i odpadów. Konieczne jest wprowadzenie nakazu montażu filtrów na kominach fabryk, a także podejmowania wszelkich środków ostrożności zapewniających ochronę elementów środowiska. Proponowane zagospodarowanie może prowadzić do powstania instalacji wytwarzających hałas i wibracje. Aby ograniczyć oddziaływanie w szczególności na przyległe tereny zabudowy mieszkaniowej należy stosować odpowiednie rozwiązania projektowo-budowlane takie jak obudowa akustyczna czy dźwiękochłonna.

Ad. C. Należy wprowadzić dodatkowe wymagania wobec inwestorów chcących zlokalizować swoją działalność na danym obszarze. Szczególnie należy zwrócić uwagę na sposób odprowadzania przez podmiot ścieków i odpadów. Konieczne jest wprowadzenie nakazu montażu filtrów na kominach fabryk, a także podejmowania wszelkich środków ostrożności zapewniających ochronę elementów środowiska. Proponowane

zagospodarowanie może prowadzić do powstania instalacji wytwarzających hałas i wibracje. Aby ograniczyć oddziaływanie w szczególności na przyległe tereny zabudowy mieszkaniowej należy stosować odpowiednie rozwiązania projektowo-budowlane takie jak obudowa akustyczna czy dźwiękochłonna.

Ad. D. By ograniczyć szkody wyrządzone środowisku podczas budowy obiektu sportowego należy jak największą jego powierzchnię w późniejszym użytkowaniu pozostawić biologicznie czynną, możliwie jak największą część terenu obsadzić drzewami i krzewami. Należy również zadbać o dobre funkcjonowanie tego obiektu i właściwą gospodarkę odpadami.

Ad. E. Przy budowie stacji benzynowej konieczne jest podjęcie najwyższych środków ostrożności, w celu zapewnienia jak największego bezpieczeństwa jej funkcjonowania. Na inwestora należy nałożyć dodatkowe wymagania związane z szczelnością i odpornością zbiorników na paliwa stałe.

8 ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY.

8.1 ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Charakter projektowanego dokumentu, jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, nie przewiduje zastosowania rozwiązań alternatywnych. Przed przystąpieniem do sporządzenia planu przeprowadzono analizę zasadności na podstawie wniosków, jakie wpłynęły do tutejszego urzędu.

Zagospodarowanie terenów planu jest zgodne z ustaleniami zawartymi w studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania miasta Orzesze. Przed przystąpieniem do sporządzenia planu przeprowadzono analizę zasadności na podstawie wniosków, jakie wpłynęły do tutejszego urzędu. Aktualnie projekt zawiera alternatywny przebieg drogi, jednak w trakcie dalszych prac zostanie ustalony jeden wybrany przebieg.

9 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Burmistrz Miasta Orzesze przystąpił do sporządzenia Zmiany Miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w mieście Orzesze. W celu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko sporządzono niniejszą prognozę oddziaływania na środowisko.

Przed przystąpieniem do sporządzenia projektu planu dokonano oceny aktualności obowiązujących dokumentów oraz ich zgodności z obowiązującym Studium i oceniono, że część ustaleń objętych planem wymaga aktualizacji. W związku z tym zdecydowano o przystąpieniu do sporządzenia niniejszego dokumentu. Wskazano następujące cele przeznaczenia terenów objętym planem:

- „MN” - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- „MW” - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
- „MN/U” - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usługowej;
- „U” - tereny zabudowy usługowej;
- „US” - tereny sportu i rekreacji;
- „P” - tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów;
- „ZL” - lasy;
- „ZP” - tereny zieleni urządzonej;
- „WS” - tereny wód powierzchniowych śródlądowych;
- „KD” - tereny dróg publicznych;
- „KDW” - tereny dróg wewnętrznych;
- „K Dx” - tereny dróg pieszojezdnych;
- „E” - tereny infrastruktury technicznej – elektroenergetyka;
- „G” - tereny infrastruktury technicznej – gazownictwo;
- „K” - tereny infrastruktury technicznej – kanalizacja.

W prognozie dokonano analizy kondycji środowiska przyrodniczego na obszarach objętych projektowanym planem miejscowym oraz w granicach miasta. Wskazane zostały również obszary, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze. Obejmują one:

- tereny oznaczone na rysunku symbolami U1, P2, P3 przeznaczone zostały pod zabudowę usługową oraz przemysłową, składów i magazynów. Dopuszcza się na

tych terenach sytuowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

- tereny oznaczone na rysunku symbolami P1 przeznaczone pod zabudowę przemysłową, składów i magazynów. Dopuszcza się na tych terenach sytuowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- tereny oznaczone na rysunku symbolami P4 przeznaczone pod zabudowę przemysłową, składów i magazynów. Dopuszcza się na tych terenach sytuowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- teren oznaczony symbolem US2 przeznaczony pod usługi sportu i rekreacji.
- teren oznaczony na rysunku symbolem U5 przeznaczony pod zabudowę usługową – stację benzynową. Dopuszcza się na tym terenie sytuowanie usług mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w tym instalacje do dystrybucji ropy naftowej, produktów naftowych lub substancji chemicznych, wraz ze stacjami paliw gazu płynnego.

9.1 KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW OBJĘTYCH ZMIANĄ:

- Tereny osadnictwa zwartego zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, na których będzie można lokalizować zabudowę mieszkaniową, usługową, funkcje uzupełniające jak zieleń urządzone, drogi, infrastrukturę techniczną – na obszarach tych zaplanowano uzupełnienie zabudowy już istniejącej, dopuszczono również jej rozbudowę,
- Tereny zabudowy usługowej - na której towarzyszącą funkcją jest zabudowa mieszkaniowa jedno- i wielorodzinna, wokół tych terenów wydzielono również tereny dalszego rozwoju zabudowy usługowej,
- Tereny sportu i rekreacji,
- Tereny techniczno-produkcyjne w tym tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,
- Tereny infrastruktury technicznej,
- Tereny potencjalnego rozwoju osadnictwa zwartego i rozproszonego,

- Uzupełnienie sieci komunikacyjnej,
- Obszary wymagające zmiany przeznaczenia lasów na cele nieleśne.

9.2 NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE WYNIKAJĄCE Z PROGNOZY

1. Ustalono cele projektowanego dokumentu, jakim jest zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w mieście Orzesze. Wyjaśniono cel i potrzebę istnienia takiego dokumentu oraz wskazano na dokumenty, które były istotne podczas sporządzania.
2. Stan zasobów środowiska został omówiony w Podstawowym Opracowaniu Ekofizjograficznym dla Miasta Orzesze. Opracowanie wykonane zostało na potrzeby obowiązującego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Miasta Orzesze. Opracowanie ekofizjograficzne rozpoznaje, charakteryzuje i ocenia stan oraz sposób funkcjonowania środowiska, ocenia zmiany zachodzące w środowisku, wskazuje kierunki, możliwości przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie. W prognozie krótko scharakteryzowano elementy środowiska oraz oceniono ich stan.
3. Dokonana została ocena proponowanych zmian i ich wpływ na obszarze podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody.
4. Założono, że cele ochrony międzynarodowej zostały zaimplementowane w przepisach ustawy o ochronie przyrody.

Z punktu widzenia wprowadzonych zmian istotne są następujące cele:

- 1) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
 - 2) zachowanie różnorodności biologicznej;
 - 3) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony;
 - 4) ochrona walorów krajobrazowych, zieleni we wsiach oraz zadrzewień.
5. Przewidywane oddziaływanie na poszczególne wybrane elementy środowiska przyrodniczego zostało poddane analizie ze względu na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,

- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- dobra materialne.

Następujące obszary dokumentu mogą znacząco oddziaływać na środowisko:

- tereny oznaczone na rysunku symbolami P1, P2, P3, P4, które przeznaczone zostały pod zabudowę przemysłową, składów i magazynów.
- teren oznaczony na rysunku symbolem U1 przeznaczony pod zabudowę usługową,
- teren oznaczony symbolem US2 przeznaczony pod usługi sportu i rekreacji,
- teren oznaczony na rysunku symbolem KDx1 oraz KDx2 będący nowo projektowaną drogą,
- teren oznaczony na rysunku symbolem U5 przeznaczony pod zabudowę usługową – stację benzynową.

Na podstawie analizy stwierdzono, że proponowany w projektowanym dokumencie sposób zagospodarowania terenu może wpłynąć na wybrane elementy środowiska. Nie można również całkowicie wykluczyć możliwości wystąpienia ryzyka poważnej awarii, (pożar, wypadek, katastrofa budowlana), jednak zapewnienie odpowiednich procedur powinno przeciwdziałać wystąpieniu szkody dla środowiska.

6. Wyjaśniono, że charakter projektowanego dokumentu, jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, nie przewiduje zastosowania rozwiązań alternatywnych. Przed przystąpieniem do sporządzenia planu przeprowadzono analizę zasadności na podstawie wniosków, jakie wpłynęły do tutejszego urzędu.

9.3 PODSUMOWANIE

W prognozie zanalizowano wpływ ustaleń planu na poszczególne elementy środowiska. Przeprowadzona analiza wskazuje, że niektóre zaproponowane funkcje spowodują zagrożenie dla środowiska i mogą mieć znacząco negatywny wpływ na środowisko. Uzasadnia również rozmieszczenie proponowanych funkcji

zagospodarowania terenu oraz określa wpływ poszczególnych funkcji na elementy środowiska przyrodniczego.

W przypadku zachowania odpowiednich procedur i zapisów planu zagrożenie dla środowiska powinno być niewielkie. Powyższa prognoza wykazała, że ogólny stan środowiska jest dobry.

Sporządzenie Prognozy wykonane zostało w powiązaniu z szeregiem prawnie obowiązujących przyrodniczo-planistycznych dokumentów, a jej zakres został uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach, oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach.